

Līvānu novadam
4 miljoni
infrastruktūras
uzlabošanai

3. lappusē

Problēma —
bērnu agresija
skolā

5. lappusē

Iedzīvotāji
ziņo par
"točkām"

6. lappusē

Visi ceļ ved uz Aglonu

● Preiļu Romas katoļu draudzes svētcēlnieki teoloģijas zinātņu studenta Vitālija Filipenoka pavadībā dodas ceļā uz Aglonu. Foto: A.Šņepsts

Kājām, ar velosipēdiem, automašīnām, autobusiem un vilcienu, — tā šajās dienās plūst svētcēlnieku straumes uz Aglonas Dievmātes svētkiem. Pirmās svētcēlnieku grupas — kājāmgājēji no tālākām Latvijas vietām — ceļā uz Aglonu devās jau jūlija beigās. Televīzijas ziņās bija redzams sižets arī par trijiem jauniešiem no soda izciešanas vietas, kuriem bija atļauts pievienoties svētcēlnieku gupai. Viņi tika nogādāti no Rīgas uz Vanagiem Vārkavas novadā, no kurienes jauniešiem tika atļauts tālākais gājieni trīs piešķirto brīvo dienu laikā.

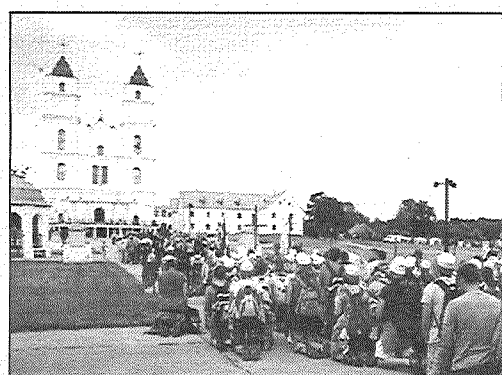
Augusta otrajā nedēļā ik gadus Preiļu, Līvānu, Aglonas, Vārkavas, Riebiņu novada iedzīvotāji ar sirsnību un labvēlību uzņem nogurušos gājējus, piedāvā naktsmītnes, atspirdzinājumus. Arī vietējo draudžu svētcēlnieki grupās un individuāli, labu vēlējumu pavadīti, kājām dodas ceļā uz Dievmātes svētkiem Aglonā. Aizvadītās svētdienas ritā uz Aglonu kājām devās arī Preiļu Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas Romas katoļu baznīcas svētcēlnieku grupa Vitālija Filipenoka vadībā. Savai atpūtai un nakšņošanai grupa izvēlējās Jasmuižas Svētā Krusta Pagodināšanas Romas katoļu draudzes baznīcu. Savukārt Preiļu katoļticīgie,

kas darba vai citu apstākļu dēļ 15. augustā nevarēs ierasties Aglonā, pulksten 9.00 varēs piedalīties rīta svētajā Misē Preiļu baznīcā, bet vakarā, pulksten 19.00 svētā Mise notiks parka kapelā. Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētku atlaidu noslēgums paredzēts 19. augustā, kad pulksten 12.00 Preiļu baznīcā notiks svētā Mise, Euharistiskā procesija, lauku puķu un zāliņu svētīšana.

Rudzātu svētā Jēkaba Romas katoļu draudzes prāvests Vilhelms Bēķis, kurš apkalpo arī Vanagu svētās Annas Romas katoļu draudzi, pastāstīja, ka vairāk nekā 15 cilvēku liela grupa ceļā uz Aglonu devusies no Vanagiem. Savukārt Rudzātu draudzē tika uzņemti svētcēlnieki no citām Latvijas vietām — Valmieras un Madonas, kā arī no Kolkas, Rojas un Talsiem. Kurzemnieki uz Aglonu bija devušies ar velosipēdiem. Prāvests arī informēja, ka Rudzātu draudzes ticīgie svētku sajūtu varēs izbaudīt 15. augusta novakarē Rudzātu katoļu baznīcā, kur pulksten 17.00 tiks noturēta svētā Mise. Savukārt Vanagu draudzē svētku atlaidu noslēguma diena, kā tas bijis arī iepriekšējos gados, pārcelta uz pirmo tuvāko svētdienu, un šogad tā būs 19. augustā, kad pulksten 12.30 notiks svētā Mise un Euharistiskā procesija.

Turpinājums 2. lappusē.

Neaizmirstiet
abonēt
"NOVADNIEKU"
septembrim un
turpmākajiem gada
mēnešiem

Vissvētās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas svētku pasākumu kārtība Aglonas bazilikā

14. augusts

Pulksten 9.00 — Dienas svētā Mise, garīgā adopcija (bazilikā pie lielā altāra)

Pulksten 11.00 — Rožukronis (bazilikā pie lielā altāra)

Pulksten 12.00 — Dienas svētā Mise jaunatnei un svētcēlniekiem (pie pāvesta altāra)

Pulksten 15.00 — Žēlsirdības kronītis

Pulksten 17.00 — Dienas svētā Mise ārzemju svētcēlniekiem (pie pāvesta altāra)

Vissvētās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas lielie svētki

Pulksten 18.15 — garīgā mūzika (pie bazilikas)

Pulksten 18.30 — Vesperes

Pulksten 19.00 — Vakara svētā Mise, Iestiprināšana, Dievmātes litānija, Euharistiskā procesija (pie pāvesta altāra)

Pulksten 22.00 — tautas Krustaceļš sakrālajā laukumā

Pulksten 24.00 — Pusnakts svētā Mise (pie pāvesta altāra)

No pulksten 1.00 līdz 7.00 — adorācija bazilikā

15. augusts

Pulksten 7.00 — Rīta svētā Mise (bazilikā pie Dievmātes altāra, latgaliski)

Pulksten 9.00 — svētā Mise jaunatnei (pie pāvesta altāra), Iestiprināšana

Pulksten 10.00 — svētā Mise svešvalodā apakšējā baznīcā

Pulksten 11.00 — Rožukronis (pie pāvesta altāra)

Pulksten 12.00 — svētku galvenā Mise, Dievmātes litānija, Euharistiskā procesija (pie pāvesta altāra)

Pulksten 19.00 — Vakara svētā Mise (pie Dievmātes altāra)

Seminārs biškopjiem

Šodien, 14. augustā, pulksten 11.00 Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu nodaļas zālē, Preiļos, Raiņa bulvārī 21 b notiek seminārs biškopjiem. Lekciju par tēmu «Bišu saimju iezīmošana, pretvārtažošanas apstrādes metodes» nolasīs Santa Biļinska.

Seminārs ir bez maksas. Tie, kuri Latvijas biškopju biedrībai ir paziņojuši par savām bišu saimēm līdz 1. jūlijam un samaksājuši biedra naudu, varēs saņemt pretvārtažošanas preparātu «Bee Vital Hive Clean». Ierodoties uz semināru, līdzi jāņem biedra karte. Tālrunis informācijai: 26362317.

Ķilis šogad plāno definēt, kas ir bezmaksas mācību līdzekļi

Situācija ir liekulīga

Izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķilis atzina, ka pēdējo gadu laikā ir izveidojusies prakse, ka skolas vērsas pie vecākiem ar lūgumu iegādāties kādus mācību līdzekļus. «Šāda situācija ir radusies, jo vēl līdz šim nav skaidri definēts, kas iekļaujams bezmaksas līdzekļos,» secināja Ķilis.

Tiesībsargs dienu iepriekš nāca klajā ar paziņojumu, ka gaidāmi tiesu darbi gadījumā, ja skolas arī turpmāk vecākiem pašiem liks pirkt mācību līdzekļus, jo Latvijā pamata un vidējā izglītība ir bez maksas.

Ķilis komentēja, ka uzskata to par uzmanības pievēršanu prob-

lēmī, kura pastāv jau vairākus gadus. «Pašlaik ir izveidojusies liekulīga situācija, visi to zina, bet izliekas, ka tas ir normāli,» komentēja ministrs.

Prakse ir dažāda

Ministrs uzsvēra, ka jānosaka arī, kādi tieši mācību līdzekļi ir izmantojami konkrētam mācību priekšmetam, jo līdz šim skolas pašas no piedāvātās mācību literatūras izvēlas to, kādas tieši grāmatas, palīglikumliki nepieciešami, lai nodrošinātu konkrētā mācību priekšmeta apguvi. Arvalstu prakse šajā jautājumā esot atšķirīga – dažas valstis nodrošina pat rakstāmpiederumus, taču citas tikai grāmatas.

Pēc Ķīļa paustā, vecākiem ir jā-

ņem vērā, ka skolas pašas izvēlas, kādas tieši mācību grāmatas un palīglikumliki izmantot, līdz ar to vecākiem vajadzības gadījumā jāpieprasa alternatīvas. «Alternatīvas ir, tikai par tām jārunā un jāvienojas,» uzskata Ķilis.

Nauda seko skolēnam

Kā vienu no risinājumiem bezmaksas izglītības sistēmas nodrošināšanai Ķilis minēja plānoto vaučera jeb galvojuma sistēmas ieviešanu, ka noteikta naudas summa sekos līdz skolēnam līdz skolai, nevis līdz pašvaldībai, kā tas ir līdz šim. «Taču vispirms ir jānosaka, kas pakalpojuma grozā ir iekļaujams,» viņš paskaidroja.

Viņš sacīja, ka Izglītības un zi-

nātnes ministrija (IZM) ir spērusi pirmos soļus, lai uzlabotu situāciju bezmaksas izglītības nodrošināšanā – 2012. gada valsts budžeta grozījumos ir piešķirts papildu finansējums mācību literatūras iegādei 258 902 latu apmērā. IZM ir paredzējusi lūgt 2013. gada valsts budžetā palielināt finansējumu mācību literatūras iegādei, nodrošinot septiņus latu vienam bērnam.

Vēl viens risinājums ir no valsts budžeta finansētu digitālu mācību materiālu izveide un to lietojuma bezmaksas nodrošināšana. Lai to praktiski realizētu, pēc ministra iniciatīvas, Valsts izglītības attīstības aģentūras Izglītības inovāciju fonds izsludināja konkursu digitālo mācību līdzek-

ļu izstrādei, tam atvēlot 300 000 latu. Minētos mācību materiālus paredzēts ievietot Izglītības un zinātnes ministrijas un Valsts izglītības satura centra uzturētajās elektroniskajās vidēs, tie būs skolēniem un skolotājiem brīvi pieejami.

Ķilis uzskata, ka teorētiski bezmaksas izglītību Latvijā var arī nodrošināt pat ar pašreizējiem līdzekļiem, mudinot pašvaldības, kuras atbild par savā teritorijā esošajām mācību iestādēm, racionālāk izmantot to mācību literatūru, kas pieejama skolu bibliotēkā. «Protams, mācību process nebūs super moderns, varbūt katram nebūs savas grāmatas, bet tas ir izdarāms,» pieļāva Ķilis.

LĪVĀNU NOVADĀ

Četri miljoni latu — vairāku objektu un infrastruktūras sakārtošanai

Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods un plānošanas un attīstības daļas vadītāja Gunta Ozoliņa piedalījās Koordinācijas padomes sēdē Rīgā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, kur prezentēja Līvānu novada pašvaldības jaunos pilsētvides attīstības projektus. Visas idejas tika akceptētas, kā rezultātā Līvāniem būs piesaistīts finansējums četrus miljonus latu apmērā vairāku nozīmīgu objektu un infrastruktūras sakārtošanai tuvāko triju gadu laikā.

Koordinācijas padomes sēdē lēma par virsrašanās pārdali reģionālās nozīmes attīstības centru (pilsētu) projektiem par kopējo finansējumu 20 miljoniem latu (ar prioritāti Latgalei, tātad, Rēzeknei, Daugavpīlij un Līvāniem).

Līvānu satiksmes infrastruktūras tīkla uzlabošana industriālo zonu sasniedzamībai un uzņēmējdarbības veicināšanai

Šis projekta idejas īstenošanas rezultātā plānots rekonstruēt 15 Līvānu pilsētas ielas vai to posmus, atjaunot asfalta se-

gumu pievadceļam uz Līvānu pilsētas industriālo zonu, uzbūvēt gājēju pārvadu pār dzelzceļu. Galvenais šo darbību mērķis ir veidot sakārtotu vidi un pārdomātu infrastruktūru, kas dos iespēju drošāk un ērtāk pārvietoties gan kājāmgājējiem, gan autovadītājiem, bet galvenais – uzlabos Līvānu industriālās zonas sasniedzamību. Kā zināms, šobrīd Līvānu novada pašvaldība nopietni strādā pie tā, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību novadā. Lai gan pašvaldībai ir ierobežotas iespējas ietekmēt šos procesus valsts līmenī, vairākas lietas tā var izdarīt, un viena no tām – sakārtot infrastruktūru atbilstoši uzņēmēju vajadzībām. Jau iepriekš ziņots par to, ka tuvākajos gados plānots sakārtot Līvānu industriālo zonu. Tieši šī iemesla dēļ tika paplašinātas pilsētas robežas, un industriālā zona iekļauta Līvānu pilsētas teritorijā, pretējā gadījumā, piemēram, no šīs programmas līdzekļiem to nevarētu finansēt. Projekta īstenošanas laiks – no 2013. gada janvāra līdz 2014. gada decembrim.

Līvānu novada pirmsskolas un interešu izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana

Šis projektu idejas ietvaros plānots silti-

nāt un rekonstruēt divas pašvaldības ēkas, kā arī labiekārtot to teritoriju – pirmsskolas izglītības iestādei "Rūķīši" un Multifunkcionālajam jaunatnes centram (bērnu un jauniešu centram). Bērnu dārza "Rūķīši" iekštelpās 2008. gadā veikta renovācija, bet pati ēka un tās jumts nav renovēti jau vairākus gadus desmitus, sienās ir plaisas, kas rada lielus siltuma zudumus, arī apkārtnē teritorijā jāveic labiekārtošanas darbi – jāuzbūvē jauni celiņi, jāatjauno rotaļu laukumi, nojumes, jāiegādājas papildus inventārs un rotaļu aprīkojums. Savukārt Līvānu bērnu un jauniešu centrs šobrīd izvietots trīs ēkās, nav vienas noteiktas vietas, kas domāta tieši jauniešiem, kā arī brīvi pieejamas vietas jauniešu brīvā laika āra aktivitātēm. Projekta rezultātā plānots rekonstruēt un siltināt ēku Lāčplēša ielā 28 (līdzās "Runča" tīrumam un Līvānu dzelzceļa stacijai), kā arī labiekārtot tās apkārtni. Tā kā paplašināsies telpas Lāčplēša ielas ēkā, bērnu un jauniešu centra ēku uzturēšanas izmaksas tiks optimizētas – notiks pāreja no trīs uz divām ēkām. Bērnu dārza "Rūķīši" ēkas rekonstrukciju plānots pabeigt līdz 2013. gada augusta beigām, teritorijas labiekārtošanu – no 2013. gada aprīļa līdz augusta beigām, savukārt multifunkcionālā jaunatnes centra rekonstrukciju un apkārtnes labiekār-

tošanu — līdz 2013. gada oktobra beigām.

Līvānu novada pašvaldības ēku rekonstrukcija un energoefektivitātes paaugstināšana – otrā kārtā

Jau projekta pirmajā kārtā Līvānu novadā siltinātas gandrīz visas Līvānu novada izglītības iestādes, pašvaldības ēka, bibliotēka. Otrajā kārtā plānots rekonstruēt un siltināt Līvānu 1. vidusskolas sporta zāli – līdz 2013. gada beigām, kā arī uzbūvēt autoostas uzgaidāmo telpu un labiekārtot autoostas teritoriju līdz 2013. gada augusta beigām.

Pašlaik tiek gatavoti visu minēto būvniecības objektu tehniskie projekti, notiek saskaņošana visos līmeņos. Projektu kopējās izmaksas ir četri miljoni latu, no kuriem ERAF finansējums plānots 85 procentu apmērā, bet pašvaldības – 15 procentu apmērā.

Līvānu novada pašvaldības projekti tiks īstenoti Eiropas reģionālās attīstības fonda darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" prioritātes "Policentriska attīstība" aktivitātes "Nacionālas un reģionālās nozīmes attīstības centru izveides veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" ietvaros.

DOMES LĒMUMI

Jauns amatu vienību saraksts aprūpes centrā «Rožlejas»

Sakarā ar to, ka Līvānu novada alternatīvās aprūpes centrā «Rožlejas» klientu skaits no sākotnēji plānotajiem 17 cilvēkiem pieaudzis līdz 32 cilvēkiem (pēc ziņām 2012. gada 10. jūlijā) un esošais aprūpētāju skaits nevar nodrošināt pietiekošu aprūpi, Līvānu novada dome pieņēma lēmumu izveidot papildus amatu vienību «aprūpētājs». Šī amatu vienība ar atalgojumu 210 latu par vienu likmi izveidota no 1. augusta. Atbilstoši apstiprinātajam amatu vienību sarakstam darbā tiks pieņemtas divas personas. Tādējādi no 1. augusta aprūpes centrā strādās kopumā 11 aprūpētāji.

Izdevumi jaunizveidoto amatu vienību atalgojumam un darba devēju valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām tiks finansēti no Līvānu novada alternatīvās aprūpes pakalpojumu centra «Rožlejas» papildus ieņēmumiem par iestādes sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Pārņems pašvaldības īpašumā valsts nekustamo īpašumu neprivatizētās daļas

Līvānu novada dome nolēma pārņemt Līvānu novada pašvaldības īpašumā Valsts akciju sabiedrības "Privatizācijas aģentūra" valdījumā esošo nekustamo īpašumu: viena dzīvokļa māju un saimniecības

ēkas (šķūni ar pagrabu), kas atrodas "Sūnās", Muktupāvelos, Rožupes pagastā, Līvānu novadā.

Pagarina telpu nomas līgumus ar ģimenes ārstiem

Līvānu novada pašvaldības deputāti domes sēdē lēma uz pieciem gadiem pagarināt telpu nomas līgumus, kas noslēgti ar ģimenes ārstēm Anitu Baumanī — Lāčplēša ielā 25 — 22, Līvāni, un Dainu Piļalovu — Preiļu ielā 4, Līvāni. Noteikta nomas maksa — viens lats par kvadrātmetru un PVN, nemainot pārējos līguma nosacījumus.

Atsakās pārņemt pašvaldības īpašumā par bezmantinieka mantu atzīto dzīvokļa īpašumu

Dome pieņēma lēmumu nepārņemt Līvānu novada pašvaldības īpašumā Valsts akciju sabiedrības "Privatizācijas aģentūra" valdījumā esošo dzīvokļa īpašumu nr. 39, Rīgas ielā 57a, Līvānos, ņemot vērā, ka nekustamais īpašums ir apgrūtināts ar parādsaistību. Mantojuma lietā tika iesniegta kreditora AS "GE Money Bank" pretenzija par 7608,35 latiem.

Putnu pašvaldības “salido” Gulbenē

Pagājušajā piektdienā, 10. augustā, Gulbenē pašvaldības, kuru ģerboņos ir putni, pulcējās uz 11. salidojumu. Šī bija zīmīga salidojuma vieta, jo tieši Gulbenē 2002. gadā aizsākās šī tradīcija. Ideja par šādu salidojumu savulaik radusies vēl toreiz Gulbenes pilsētas domes priekšsēdētājam Nikolajam Stepanovam, informē Preiļu novada domes lietvedības pārzinis Jānis Vaivods.

Gulbenes novada ģerboņa trīs gulbju aicinājumam uz salidojumu atsaucās kopumā astoņas pašvaldības: Dundagas novads, Ērgļu novads, Talsu novada Ģibuļu pagasts, Līvānu novads, Lubānas novads, Preiļu novads, Engures novada Smārdes pagasts, Staiceles pilsēta Alojas novadā un Rūjienas novads, kura ģerbonī gan nav putns, bet pilsētas karte atgādina putnu lidojumu.

Putnu pašvaldību delegācijas Gulbenes kultūras centrā, kurš pēc rekonstrukcijas tika atklāts aizvadītā gada rudenī, sagaidīja novada domes priekšsēdētāja Sandra Daudziņa. Pēc delegāciju iepazīšanās daļas sekoja neliela pilsētas centra apskate. Tā kā Gulbenes novada teritorijā ietilpst Gulbenes pilsēta un 13 pagasti, lai viesiem būtu iespējams parādīt pēc iespējas vairāk, delegācijas tika sadalītas piecās grupās un katrā no grupām bija izstrādāts savs maršruts. Bija iespējams iepazīties ar Gulbenes novada kultūrvēstures objektiem,

● Putnu pašvaldību salidojuma dalībnieki Gulbenē.

tūrisma un atpūtas objektiem, dabas skaistumu un uzņēmējdarbību. Gulbenes cilvēki daudzus pārsteidza ar savu apņēmību, darba spar un pārliecību, jo viņi nevis vienkārši dara darišanas pēc, bet gan “deg” par savu lietu. Putnu pašvaldību salidojums noslēdzās ar Gulbenes novada

pašdarbnieku koncertu Gulbenes novada kultūras centrā, kur uzstājās gan jauniešu deju kolektīvs, gan teātra studiju dalībnieki.

Gulbenes novada domes priekšsēdētāja Sandras Daudziņas pirms salidojuma izteiktais par to, ka salidojuma dienā cen-

tīsies ciemiņiem pastāstīt vairāk par novadu un arī izrādīt to, lai pēc pasākuma visi atgrieztos mājās ar pozitīvām emocijām, tika izpildīts ar uzviju.

Salidojuma noslēgumā tika nolemts, ka nākošais putnu pašvaldību salidojums notiks Rūjienas novadā.

Inovācija pakalpojuma ieviešana Preiļu biznesa inkubatorā nodarbinātības veicināšanai

Valsts ekonomikas un labklājības celšanā būtiska ir uzņēmējdarbības vide un uzņēmīgi cilvēki, kas spēs piedāvāt vietējā un ārējā tirgū konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus. Viens no Preiļu biznesa inkubatora mērķiem ir radīt iespējami labvēlīgākus apstākļus tiem ekonomiski aktīviem cilvēkiem, kuri nebrauc prom no valsts, bet ir gatavi šobrīd un šeit sākt uzņēmējdarbību, radīt darbavietas sev un citiem, informē Preiļu biznesa inkubatora vadītāja Ineta Liepniece.

Labi izstrādāts biznesa plāns nav vienīgais uzņēmējdarbības veiksmes faktors, bet liela nozīme biznesa uzsākšanā ir pareizi sagatavotam biznesa plānam, kas parāda topošā uzņēmuma dzīvotspēju un ir pamatots dokuments potenciālajam investoram. Lai palīdzētu biznesa uzsā-

cējiem izstrādāt pirmo nopietno dokumentu — biznesa plānu,

Preiļu biznesa inkubators piedalījās VAS Hipotēku un zemes bankas klientu kluba “Mēs pašī” projektu konkursā un saņēma atbalstu projekta “Inovācija pakalpojuma ieviešana Preiļu biznesa inkubatorā nodarbinātības veicināšanai” ieviešanai.

Projekta ietvaros plānots iegādāties biznesa plāna sagatavošanas rīku iPlanner — internetā izveidotu instrumentu, kas efektīvā veidā ļauj izveidot biznesa plānu.

Tas ir piemērojams gan plānojot biznesa uzsākšanu, gan jau esošam biznesam, kad ir vajadzība izvērtēt jaunu pakalpojumu, produktu ieviešanu, investīcijas vai finansēšanas modeli.

Ko uzņēmējam var dot šāds biznesa plānošanas rīks?

Pirmkārt, tā ir lieliska iespēja šajā biz-

nesa modelēšanas programmā salikt skaitļus — pārdoto produktu daudzumu, ieņēmumus, izdevumus un ieraudzīt, kā izskatās rezultāts. Iespējams grafiskā attēlojumā rezultātu ieraudzīt ar kāpumiem un kritumiem. Topošais uzņēmējs var eksperimentēt ar savu biznesu, neriskējot zaudēt naudu. Ar programmas palīdzību var aprēķināt, cik lieli ieguldījumi ir atpelņami un cik ilgā laikā, kas notiks, ja pieaugs degvielas izmaksas u.c., un iespējams variēt arī ar citiem uzņēmumam būtiskiem datiem.

Otrkārt, biznesa plānošanas programmā ir piedāvātas biznesa plāna teksta sadaļas, kuras atbilst jebkuras bankas, investora vai biznesa partnera prasībām. Biznesa uzsācējam tikai atliek tajās ierakstīt tekstu un izdrukājot iegūst profesionāli noformētu biznesa plānu.

Minētais biznesa uzsācēju atbalsta rīks

iPlanner tiks abonēts uz 12 mēnešiem sešām šīs programmas licencēm, kas nodrošinās bezmaksas iespēju tiešsaistes režīmā izstrādāt biznesa plānu 12 uzņēmējiem. Lai tiktu veikts izskaidrojošs darbs, kā ar minēto rīku darboties, tiks piesaistīts lektors — konsultants un septembrī tiks organizēta iPlanner rīka darbības apmācību seminārs — prezentācija. Interesenti seminārā varēs iegūt vispārīgas zināšanas par biznesa plānošanu kā tādu un konkrētāk par iPlanner kā ērtu rīku, kas var atvieglot biznesa uzsākšanu. Pēc apmācībām tiks sniegtas detalizētas konsultācijas iPlanner lietošanā.

Uz semināru aicināti pieteikties topošie uzņēmēji, uzņēmējdarbības atbalsta institūciju pārstāvji un darbinieki (Biznesa inkubatori, uzņēmējdarbības atbalsta centri, u.c.) no visa Latgales reģiona.

MUMS RAKSTA

Veltījums dzimtajai pusei

Laikraksta «Novadnieks» redakcijā pienāca vēstule no Rīgā dzīvojošās Genovefas Čerkovskas (dzimusi Baiba), kura vēltījusi siltus vārdus savai dzimtajai pusei, bērniņības un skolas gadu pilsētai — Preiļiem. Saīsinātā veidā iepazīstinām ar vēstulē rakstīto.

Preiļi — mana dzimtā pilsēta. Te aizskrēja mana bezrūpīgā bērniņa, brīnumainie jaunības gadi, te mūžībā atdusas mana māmuļa, tētis, brālīši un māsiņas. No Preiļiem aizgāju 1952. gadā — tūlīt pēc vidusskolas pabeigšanas. Aizbraucu uz Rīgu. Beidzu Latvijas Valsts universitāti, esmu skolotāja.

Daudzās un dažādās pilsētās esmu bijusi, daudz interesanta un skaista skatījusi. Nav un nevar būt par Preiļiem skaistākas un labākas pilsētas. Visskaistākā, sir-dij vistuvākā ir un paliek mana

dzimtā pilsēta — Preiļi. Zilie vizuļi, baltie bērzi, varenais parks un vecā pils. Toreiz — 1952. gada pavasarī, atvadoties no mīļās skolas mīļajām telpām, mēs, 11. klašu audzēkņi, ilgi nevarējām šķirties, — vēl un vēl nācām uz pili — skolu, sēdējām savos solos un rūgti raudājām. Jā, tā bija. Mēs ļoti ļoti mīlējām savu skolu, skolotājus. Paldies viņiem — vispatiesākais.

Šovasar jūlija sākumā biju Preiļos. Kā vienmēr noliku ziedus, aizdedzināju svečītes, pastāvēju pie māmuļas, tētuka un brāļa Jāņa kapu kopīnām klusumā un mierā.

Kādā no pilsētas ielām ir mana tēva Jāzepa Baibas — slavena galdnieka Preiļu apkaimē — vēl pirms kara būvēta māja, kurā arī aizriteja manas bērniņas jaukākie mirkli. Mēs bijām ļoti draudzīga un satīcīga ģimene. Diemžēl sakarā ar māmuļas ilgo un smago

slimošanu māja tika pārdota.

Visus šos gadus mani «dedzināja» viena vienīga vēlme — ieiet tēva mājā, kaut uz vienu mirkli, paskatīties, pastāvēt zem tik siltā jumta. Šovasar saņēmos un mājas īpašniekam palīdzēju atļaut ienākt.

Ļoti ilgam laikam tagad man pietiks tā siltuma, tās gaismas, tās enerģijas, ko man dāvāja šie daži mirkli mana tēva mājās. Saimnieks izrādījās viesmīlīgs, sirsnīgs, labestīgs cilvēks, par ko esmu viņam bezgala pateicīga. Es atpazīnu katru kaktiņu, stūrīti, logu, durvis, plīti.

Silts paldies arī mana brāļa Jāņa sievai Reginai Baibai. Kā labais eņģelis kapu kopīņas viņa uztur vislabākajā kārtībā: viss sakopts, tīrs, svaigi ziedi. Paldies Reginai. Uzskatu — Preiļu kapi sakoptības ziņā visā Latvijā ieņem pirmo vietu. Paldies, novadnieki!

Nobeigumā par pilsētu. Esmu priecīga un lepna, ka manas ve-

cāsmātes Madaļas Adamovičas mazmazdēls Aldis Adamovičs dzīvē un darbos ir īsts saimnieks. Mana dzimtā pilsēta zeļ. Tīra, sakopta. Skaista. Vienos ziedos. Paldies Aldim Adamovičam, paldies katram pilsētas iedzīvotājam, kas palīdz pilsētai dzīvot, augt, tapt arvien labākai.

□□□

Vēstules autore pievienojusi arī divus dzejoļus — veltījumus dzimtajai pusei un savai skolai — Preiļu 1. vidusskolai.

Dzimtajai pusei

Tur tālumā aiz zilām tālēm,
Tur tālumā, kur meži gaist,
Ir manas mīļās tēva mājas
Tur tālumā, kur viss tik skaists.

Turp manas domas klusi klusi
Kā gājupitni aizlido...
Nav vietas svētākas virs zemes
Par zemi šo, par zemi šo.

Vai mani dzirdi, dzimtā puse,
Tu — zeme visusvētākā?
Šai zemē tēvs un māmuliņa
Sen abi kapu kalniņā.

Vai mani dzirdi, dzimtā puse?
Vai zini, ko es izjūtu?
Ja tūkstoš dzīves manim būtu,
Tās visas Tevim atdotu.

Genovefa Čerkovska labus vēlējuma vārdus velta redakcijas darbiniekiem un arī skolas saimei — gan skolēniem, gan skolotājiem sekmīgu, labestīgu jauno, 2012./2013. mācību gadu. Viņa raksta «Manuprāt, skolotājam jābūt tik tīram un skanīgam kā pavasara cīruļu zvani, tik dzidram kā mūsu asara, tik dāsnam kā rudzu druva... Ja tā tas ir, — ir paceļama vissmagākā nasta.»

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Vecākiem ir tiesības prasīt, lai viņu bērns skolā necieš no vienaudžu agresijas

Tuvojoties jaunajam mācību gadam, sabiedrībā plaši tiek diskutēts par bērnu agresivitāti skolā. Nav noslēpums, ka pēdējos gados šī problēma bija aktuāla daudzās skolās, īpaši pilsētās, kur klasēs liels skolēnu skaits. Nav arī noslēpums tas, ka līdz šim skolas savu audzēkņu vardarbības gadījumus pret vienaudžiem centās notusēt, cik vien iespējams, un šādi notikumi atklātībā nonāca vien tad, kad cietušajiem nācās griezties pēc palīdzības pie medikiem, ziņojot arī policijai. Kā pēc skolām tas būtu jāslēpj? Daudzējādā ziņā to sekmēja tas, ka skolas nevēlas publiskus skandālus, jo tas slikti ietekmē vietējās pašvaldības — skolu dibinātāju prestižu. Kurš direktors vēlēties nonākt konfliktā ar vietējo varu, savu «maizes devēju»? Otrkārt, ieviešot sistēmu «nauda seko skolēnam», katru mācību iestādi ir ieinteresēta nepieļaut, lai skolēni pārietu uz citām skolām, kurās veselīgāks mikroklimats, un pat to agresīvo daudzoņu skolas ir ar mieru paturēt un pievērt acis uz viņa izdarībām, jo viņa pārceļšana uz citu skolu vistiešākā veidā ietekmēs skolai piešķirto naudas summu. Taču agresivitāte ar katru gadu palielinās. To rada visatļautība mājās, ģimenē, to vairo arī mākslīgās vietas, kas rūpnieciskajā apstrādē tiek pievienotas gandrīz visiem produktiem, un ko bērns saņem uzturā kopš mazām dienām. Agresivitātei cēlonis ir arī tas, ka bērniem kopš agrīna vecuma ir pieejamas filmas un raidījumi ar fizisko un morālo vardarbību, un arī tas apstāklis, ka daudziem bērniem vecāki ir tālu prom — ārzemēs, kurp devušies peļņā, un ar audzināšanas jautājumiem pārējie ģimenes locekļi nespēj tikt galā. Taču, lai vai kāds būtu agresijas iemesls, ar to ir jācinās, un nedrīkst būt tāda situācija, ka viena daudzoņas, kaušļa, huligāna dēļ būtu jācieš pārējiem skolas biedriem, ka diendienā tiek traucētas mācību stundas, ka skolotāji novesti stresā.

Iespējams, ka jau šajā mācību gadā skolās pirmo reizi būs uzsākta nopietna cīņa ar agresijas un vardarbības izpausmēm. Bet vai vaininieka izolēšana no skolas, ko ierosina Izglītības un zinātnes ministrija, palīdzēs koriģēt uzvedību?

«Novadnieks» šajā sakarībā uzdeva jautājumus par to, kā skolās novēršama agresivitāte, pieredzējušiem pedagogiem.

Skolā vardarbība un agresija nav novērota

Vārkavas vidusskolas direktore Anita Vilcāne ir pārliecināta, ka agresīvā skolēna izolēšana uz mēnesi no skolas nekādas izmaiņas viņa uzvedībā nedos. Pedagogi par šādu metodi, ko pielieto, piemēram, ASV, ir jau dzirdējuši. Amerikas skolās mēdz pielietot vainīgā skolēna

izolēšanu pat uz nedēļu vai dažām dienām. Latvijas apstākļos skolēni ar uzvedības problēmām neiešanu uz skolu, visticamāk, uzņems ar prieku, nevis jutīsies par to nelaimīgi.

Taču lauku skolās, un konkrēti — Vārkavas vidusskolā, jautājums par agresiju un kautiņiem vispār nav aktuāls, uzsvēra direktore. Ir bijuši gan hiperaktīvi skolēni, taču viņu vecāki labprāt sadarbojušies ar skolu, bērni saņēmuši ārstēšanu. Viņaspriekš, ar šādiem bērniem vairāk jāstrādā psihologiem un sociālajiem pedagogiem, vai arī jārstē ar medicīniskiem līdzekļiem. Ar šādu skolēnu jāšak strādāt uzreiz, tiklīdz tiek pamanītas agresīvas uzvedības pirmās pazīmes, nevis ļaujot situācijai nonākt tik tālu, ka skolēns jāizolē un tikai tad sākt strādāt. Pie tam, — kas šo skolēnu šajā laikā mācīs? Naivi būtu domāt, ka viņš pats vai ar vecāku palīdzību spēs sekot līdzi mācību vielai, taču kur ņemt skolotājus un kas viņiem par to maksās, lai viņi apmeklētu skolēnu mājās un mācītos tur?

Anita Vilcāne uzskata, ka pagaidām visā šajā lietā vēl ir daudz neskaidrību.

Bērnu agresija skolai ir reāla problēma

Nora Šņepste, Preiļu 1. pamatskolas direktore, atzīst, ka atsevišķu skolēnu agresīva uzvedība ir reāla problēma. Daudzoņas un kaušļi, kas neievēro nekādus uzvedības noteikumus, ierobežo citu bērnu tiesības mācīties, apgūt jauno vielu, ierobežo arī skolotāju tiesības mācīt. Pedagogam visa uzmanība stundā jāvelta šāda daudzoņas nomierināšanai. Ar to ir jāstrādā, bet vai mēs esam gatavi šīs problēmas risināšanai, jautā direktore. Viņa apšaubā, ka tā risināma tādā veidā, kā iecerējis izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis. Ļoti nopietni jāpārdomā par to, kā nodrošināt izolētā skolēna izglītību mājās. Kā panākt, lai vecāki organizētu sava bērna mācīšanos mājās? Arī vecāki ir dažādi, un dažs labs savam bērnam ir īsts agresijas paraugs. Jādomā arī par darbu ar agresīvo bērnu vecākiem, kuriem vai nu nav laika vai arī trūkst zināšanu savu bērnu audzināšanā. Pagaidām nav nekādas metodikas, pēc kuras vadīties.

Citu valstu, piemēram, Anglijas, pieredze, rāda, ka šajā ziņā attiecīgi sakārtota likumdošana, kas piemērojama, lai cīnītos pret vardarbību skolēnu vidū. Ļoti daudz tiek strādāts ar vecākiem, no viņiem tiek pieprasīta atbildība par to, lai bērni uzvestos atbilstoši skolas noteikumiem. Izstrādāta vesela sistēma, kā vecāki tiek piespiesti audzināt savas atvases. Ir arī citi risinājumi. Piemēram, Skandināvijas valstīs šādi skolēni tiek izolēti no klases biedriem, taču viņiem jāatrodas citās skolas telpās, kur ar viņiem atsevišķi strādā īpaši

Agresīvo skolēnu izglītošana mājās nav sods

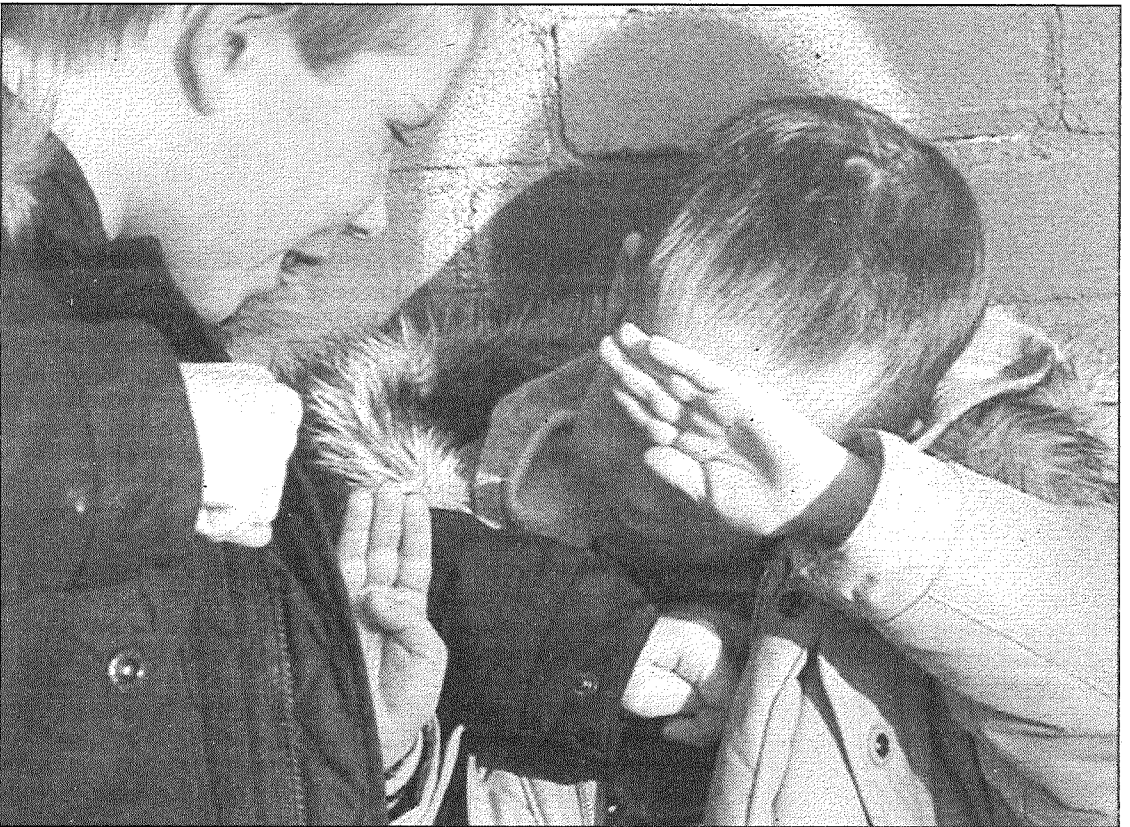
Agresīvo skolēnu mājās izglītošanas mērķis ir panākt vecāku aktīvu līdzdalību problēmas risināšanā, tas nav jāuztver kā sods.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (VBTAI) departamenta direktore Inga Millere sacīja, ka nereti vecāki nevēlas atzīt vai pat noliedz sava bērna vardarbību un agresiju, norādot, ka mājās tādu pazīmju viņu bērnam neesot un tas izpaužoties tikai izglītības iestādē. Skolas direktora atbildība ir nodrošināt visu iestādes audzēkņu dzīvību un drošību, taču ne vienmēr viņš spēj ietekmēt vardarbīgu skolēnu uzvedību, tāpēc nepieciešama padziļināta sadarbība ar agresīvā skolēna ģimeni.

Uz laiku agresīvo skolēnu izolējot no skolasbiedriem, paredzēts pastiprināti strādāt ar konkrēto ģimeni, jo «bērns pats par sevi nemēdz būt agresīvs». Šajā laikā ar vecākiem un bērnu strādā speciālisti, mediki, lai izvērtētu un nodrošinātu bērnam atbilstošu mācību procesu un viņš atgrieztos tieši viņam piemērotā izglītības vidē.

Kamēr mācības tiks organizētas ģimenē, speciālistiem būs jānoskaidro, kāds ir labākais risinājums konkrētajam bērnam — vai ir vajadzīga medikamentoza iejaukšanās vai uzvedības korekcija. Problēmas risināšanā būs jāiesaista visi nepieciešamie speciālisti, lai pēc maksimālā termiņa — trijiem mēnešiem medicīniski pedagogiskā komisija varētu nolemt, vai bērnam ir vajadzīga speciāla skola, vai arī viņš var atgriezties ierastajā skolas dzīvē.

Jau ziņots, ka pēdējos gados VBTAI saņēmusi aizvien vairāk sūdzību no pedagogiem un vecākiem par skolēniem, kuri apdraud savu un citu skolasbiedru un pedagogu veselību un drošību.

skolotāju palīgi. Iespējams, ka tas būtu labāks risinājums, ja agresīvie skolēni tiktu izolēti, tomēr viņiem būtu jāpaliek skolas telpās, pedagogu ciešā uzraudzībā. Ir jāapkopo citu valstu pieredze, un agresivitātes apkarošanā nedrīkst pieņemt sasteigtus lēmumus. Jāņem vērā arī tas, ka katram bērnam ir savs likteņa stāsts par to, kas viņu novedis pie šādas uzvedības.

Esmu ļoti rezervēti noskaņota pret šo jauninājumu, un pagaidām neredzu mehānismu, pēc kura darbosies jaunā kārtība, par agresīvi noskaņoto bērnu izolēšanu atzina Nora Šņepste.

Vai mūsu bērni pārdzīvos par izraidīšanu no skolas?

Kārtība, kad agresīvi bērni tiek izraidīti no skolas, darbojas arī citās Eiropas valstīs, no kurām izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis, acimredzot, aizgūvis pieredzi, atzina Preiļu no-

vada izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis. Citās valstīs izraidītie skolēni ļoti pārdzīvo un uztraucas par to, bet vai mūsu bērni to uzņems kā sodu, vai arī kā papildus brīvdienas? Viņaprāt, šis jautājums vēl jāapsver visaugstākajā līmenī. Jāatrunā, ko darīt gadījumos, kad bērns ir slims un nevar sevi savaldīt un šādi gadījumi jānodala no tās agresijas, ko mēdz saukt par neaudzinātību. Pie tam, — kas būs tie, kuri noteiks, ka bērns jāizolē no klases, — audzinātājs, direktors? Kaut arī jaunais mācību gads pie sliekšņa, pagaidām nav sagatavota metodika, kā reāli īstenot ministra ieceri. Kas mācīs skolēnu, kurš mēnesi pavadīs mājās? Kāpēc jā-soda skolotāji, uzliekot viņiem papildus pienākumus — pēc darba apmeklēt šos skolēnus mājās?

Ministram ir daudzas labas idejas, taču ne vienmēr ir saistība ar realitāti, uzskata izglītības pārvaldes vadītājs. Protams, agresija

mācību iestādēs jāizskauz, taču jautājums jārisina kompleksi, ar normatīvo dokumentu bāzi pamatojot attiecīgo darbošanos. Pagaidām šajā lietā vēl daudz neskaidra. Skolās vērojama arī emocionāla vardarbība, ko veic arī no labām ģimenēm nākuši bērni, apsūkājot, apsmejojot, emocionāli pazemojot citus skolēnus, visbiežāk — nabadzīgus, slikti ģērbtus vienaudžus. Šāda pazemošana ārēji nav pamanāma, nav uzkrītoša, to neievēro vai izliekas nemanām arī pedagogi. Un tad var pienākt diena, kad izsmietais un pazemotais saviem pāridarītājiem uzbrūk ar dūrēm, kāju spērieniem vai tamlīdzīgi. Iespējams, tā rezultātā viņš kā agresīvs skolēns tiks sodīts — izolēts no skolas, bet vai tas būs taisnīgs iznākums?

Tomēr tas, ka agresija novēršana ir aktualizēta, liek cerēt, ka, jau sākot ar jauno mācību gadu, skolās mikroklimats kļūs labāks.

Interaktīvās "točku" kartes rezultāti vēl labāki, nekā cerēts; policija pateicas iedzīvotājiem

Trīs nedēļu laikā iedzīvotāji policijas interaktīvajā "točku" kartē izdarījuši 482 atzīmes. Policija atzīst, ka informācija ir noderīga gan jaunu vietu identificēšanā, gan papildus nianšu noskaidrošanā saistībā ar jau policijai zināmām tirdzniecības vietām, informē Valsts policijas sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste Līta Juberte.

No 21. jūnija Valsts policija iedzīvotājiem piedāvā iespēju savā mājas lapā interaktīvā kartē sniegt policijai informāciju par nelegālā alkohola, cigarešu vai narkotisko vielu tirdzniecības vietām. Cilvēki var atzīmēt konkrētu vietu kartē, kā arī sniegt

papildus informāciju par to.

No 21. jūnija līdz 13. jūlijam iedzīvotāji šajā kartē izdarījuši 482 atzīmes par dažādām nelegālo preču tirdzniecības vietām. Lielākā aktivitāte bijusi Rīgas reģionā (311 atzīmes), Zemgales reģionā (52) un Latgales reģionā (48).

Taču šie skaitļi nav pielīdzināmi nelegālo tirdzniecības vietu skaitam, jo nereti vairāki cilvēki atzīmējuši vienu un to pašu vietu, tāpat ir gadījumi, kad pēc policijas pārbaudēm sniegtā informācija neapstiprinās. Lielākajā daļā cilvēku atzīmēto vietu policija savu darbu jau bija uzsākusi vai plānojuši sākt.

Interaktīvās kartes darbību pirmajās tās ieviešanas nedēļās policija vērtē atzinīgi, rezultāti un iedzīvotāju attieksme ir pozitīva

un korekta. Valsts policijas (VP) Galvenās Kārtības policijas pārvaldes priekšnieks Guntars Marķitāns saka lielu paldies visiem, kas iesaistās kartes papildināšanā un līdz ar to arī sadarbībā ar policiju. "Aicinām arī citus nestāvēt malā un informēt, jo policijai jebkura informācija var būt svarīga". Tāpat viņš norāda, ka "šis interaktīvais instruments ir vēl viens veids, kādā nodot informāciju policijai un palīdzēt darbā ar nelikumīgajām akcizēto preču tirdzniecības vietām. Jāteic, ka iedzīvotāju sniegtā informācija patiesi bijusi vērtīga – gan atzīmēto vietu, gan komentāru ziņā. Nereti tieši papildus informācija bijusi ļoti noderīga – piemēram, ja cilvēks uzraksta, ar kādas markas un krāsas automašīnu nelegālās

akcīzes preces tiek piegādātas realizācijas vieta, kad un kā tas notiek – visas šīs nianse palīdz policijai strādāt," atzīst G. Marķitāns.

Pavisam kopā šī gada pirmajos sešos mēnešos policija nelegālo akcīzes preču aprītes apkarošanas jomā veikusi 1921 reidu, sastādīti 1949 administratīvā pārkāpuma protokoli (par 48 mazāk kā pērn). APK ietvaros izņemtais alkohola daudzums šogad, salīdzinot ar 2011. gada pirmo pusgadu, ir dubultojies – no 5146 uz 10 846 litriem, divreiz lielāks ir arī izņemto naftas produktu tilpums – 74 304 litri pērn, 151 554 litri šogad. Atsavināto cigarešu daudzums bijis līdzīgs kā 2011. gadā – 1 521 101 vienības.

Nelegālo akcīzes preču apkarošanas jomā šogad uzsākti 325

kriminālprocesi (par 16 vairāk kā pērn). Līdzīgi kā administratīvajā praksē, arī kriminālprocesu ietvaros izņemtais alkohola daudzums 2012. gada pirmajā pusgadā ir palielinājies divkārtīgi – no 24 065 līdz 46 092 litriem, tāpat arī ar izņemto cigarešu skaitu – pērn 5 238 277, šogad – 11 218 675. Taču kriminālprocesos izņemto naftas produktu daudzums ir mazinājies – no 190 370 litriem līdz 66 844 litriem.

Informāciju par nelegālajām alkohola, cigarešu un narkotiku tirdzniecības vietām iespējams norādīt interaktīvajā kartē. Bez tam policijai informāciju par dažādu nelegālo preču tirdzniecības vietām var sniegt arī, zvanot, rakstot vai vērsoties tuvākajā policijas iecirknī.

Neatbalstīsim un nevairosim dzīvnieku ciešanas!

Ceļotāji zina, ka bieži vien tūristiem ārzemēs piedāvā šķietami jaukas izklaides ar dzīvniekiem. Bet patiesība par tām ir nežēlīga, jo dzīvnieku tajās neuztver kā dzīvus un jutīgus būtnes. Par vēršu spīdzināšanu un mokošu nāvi vēršu cīņās un skrējienā jau rakstīts un runāts daudz. Tomēr joprojām Spānijā, Portugālē, arī Meksikā šo asiņaino izklaidi piedāvā. Katru gadu Spānijā šajās cīņās tiek nogalināti vairāk nekā 40 tūkstoši vēršu. Ir arī gaiļu cīņas, ko piedāvā dažās pasaules valstīs, tostarp Francijā un Itālijā. Pirms cīņas gaiļiem kāju pieši tiek nozāģēti, to vietā piesienot asus metāla asmeņus, lai pēc iespējas vairāk traumētu pretinieku. Izrādes beigās pusdzīvotņu (vai abus) salauztiem spārniem, caurdurtām plaušām un acīm vienkārši izmet tuvākajā atkritumu konteinerā.

Lielā daļā medību tūrisma pie-

kritēju pakļauj dzīvniekus ilgstošām mocībām un sāpju agonijai, jo ar vienu šāvieni nogalināt prot tikai profesionālākie mednieki. Iespējams, pasaulē nežēlīgākās ir vilku medības Aļaskā no gaisa. Lidaparāta piloti trenkā vilkus cauri biežajam sniegam tik ilgi, kamēr kāda dzīvnieka spēki izsīkst. Tad seko vairāki šāvieni un sniegu iekrāso mirstošā vilka asinis. Šādas medības norisinās

arī Skandināvijā, Kanādā.

Lācis dejo, čūska kustas līdz stabulei, delfīni rāda trikus, bet suņi velk kamanas. Interesenti skatīties. Bet vai zinām, kā ir īstenībā? Lai arī aizliegtas ar likumu, Indijā un citviet pasaulē joprojām ārvalstu ceļotājiem piedāvā dejojošu lāču izrādes. Jau nepilna gada vecumā lācēna degunā ar karstu stiepli izdur caurumu, caur kuru izvelk virvi.

Dienu no dienas to rausta, lai lāci piespiestu izdarīt noteiktas kustības. Tāpat dzīvniekam izrauj lielāko daļu zobu, sīt. Savukārt čūsku didītāja hipnotizējošais spēks ir tikai mīts. Savvaļā notvertajām čūskām izrauj indes zobus un dziedzerus, tās nepareizi un nepietiekami baro (vai to nedara vispār), bieži vien dzīvniekam ir aizsietā mute, liedzot pat padzerties. Nāve ir lēna un mokoša. Delfīnu šovos, arī daudzviet Eiropā, izmantotie dzīvnieki mitinās šaurībā un nemitīga stresa apstākļos, nespēj komunicēt ar saviem sugas brāļiem tā, kā tas notiek savvaļā. Ik dienu tiem jāizpilda nedabiskas kustības. Suņu pajūgu sacīkstēs Aļaskā katru gadu piedalās aptuveni pusotrs tūkstotis suņu. Tie spiesti skriet vidēji 200 km dienā 6 stundas no vietas, velkot aptuveni 180 kg smagas kamanas. Dzīvniekus skubina skriet ātrāk, sīt ar nūju pa muguru vai iz-

mantojot elektrošoku. Daudzi suņi iet bojā, jo tiek nodzīti līdz nāvei.

Ne viens vien filmās būs vērojies romantiskus izbraucienus ar zirgu karietēm un pats tīkojis to izmēģināt. Bet zirgam šie izbraucieni, ko piedāvā gan ASV, gan daudzviet Eiropā, nozīmē pārpildītas ielas, auto trokšņus, burzmu un haosu. Dzīvnieks šurpu turpu tiek trenkāts neskaitāmas stundas no vietas – gan 30° karstumā, gan salā un lietū. Bieži vien zirgiem nenodrošina pienācīgu uzturu (tai skaitā ūdeni), tie nakšņo nepiemērotās vietās, slimo un mirst no pārguruma.

Šie ir tikai daži no piemēriem, kā dzīvnieki maksā par cilvēku izklaidēm. Pasaulē jau pietiek nežēlības, varbūt varam to vismaz neatbalstīt, neizdodot kārtējo naudas vienību par izklaidi, kurā cieš dzīvnieks.

Nodibinājums "Dzīvnieku drauga fonds"

Jaunieši mācījās lekt ar izpletņi

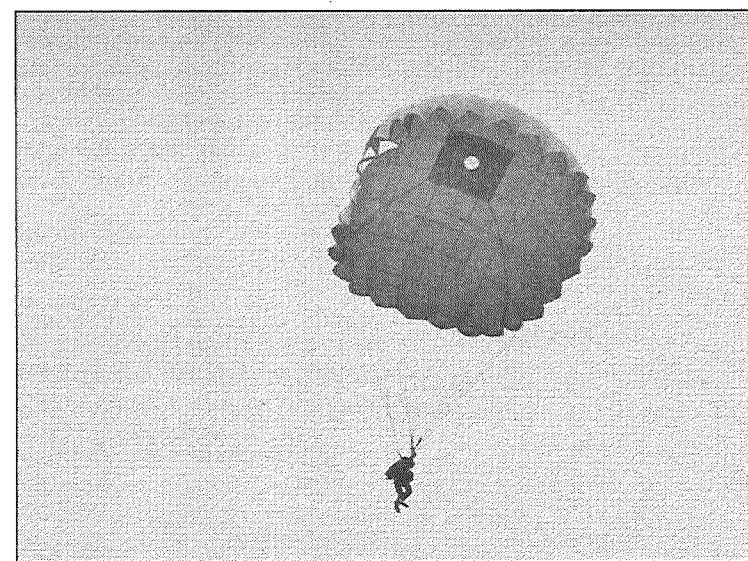
● Livāņu jaunieši lidmašīnā gatavi pirmajam lecionam.

23 Livāņu jaunieši pārbaudīja savu drosmi un apliecināja savu varēšanu, izmēģinot leksanu ar izpletņi. Apmācības un praktiskās nodarbības notika Rēzeknē, «Novadniekam» stāstīja Livāņu

bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne, uzsverot, ka izpletņu leksana bija īpašais piedāvājums saistībā ar projektu «Esi lietDERĪGS», ko atbalsta Izglītības un zinātnes ministrija.

Tas tiek īstenots Jaunatnes politikas valsts programmas 2012. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros.

Iespaidos par šo piedzīvojumu ar «Novadnieku» dalījās Zane

● Izpletņi atvērušies. Foto: B. Buceniece

Gaiduka, Livāņu inženiertehnoloģiju un inovāciju centra vadītāja, kura arī piedalījās leksanā ar izpletņi. Viņa pastāstīja, ka livānieši devās uz Rēzekni, kur vispirms notika teorētiskās un praktiskās mācības, kam tika veltīta gandrīz visa diena. Pēc tam pienāca brīdis, kad jaunieši sadalījās trijās grupās, un pirmā grupa devās uz lidmašīnu, lai paceltos debesīs. Zane bija starp pašiem drosmīgākajiem – pirmās grupas sastāvā. Lekšana notika no 900 metru augstuma ar

automātiskajiem izpletņiem. Patika ļoti, un vēlreiz izbaudīt šādas emocijas, kad zem sevis tālu apakšā redzama zeme un tu sper soli tukšumā, teica Zane.

Visi jaunieši, kas bija izgājuši apmācības, izmēģināja leksanu un laimīgi piezemējās. Izpletņu leksanas apmācības un praktiskās nodarbības notika Rēzeknes lidlaukā. Pēc tam jaunie izpletņlēcēji saņēma biedrības «Latgales piloti», kas organizē apmācības, izsniegtos diplomus.

L. Rancāne

“Ceiruleits” mūžīgā pavasara pilsētā un inku zemē

● Festivāla dalībnieces – dažādu tautību sievietes.

Turpinājums. Sākums 7. augusta numurā.

Arika jeb “mūžīgā pavasara pilsēta” plešas El Morro kalna pakājē valsts galējos ziemeļos pie Peru robežas. Te atrodas peruāņu kara (1879.-1883.) galvenās cīņas vieta. Kalns ir vēsturisks piemineklis, kas papildināts ar brīvdabas muzeju. No kalna kores paveras brīnišķīga panorāma uz pilsētu, okeānu un pat attālo Atakamas tuksnesi. Tuksnesis, kas ir sausāks nekā Sahāra, atrodas 2400 m augstumā. Piedzīvojumu meklētājiem Arika var būt kā ceļojuma sākums elpu aizraujošam braucienam uz Atakamas tuksnesi — uz Klusā okeāna piekrasti, kur atsevišķās vietās lietus nav lijis pat 100 gadus, un ir pasaules sausākā vieta. Bet man čemodānā ielikti veseli divi lietusmēteļi, kā saka, visādam gadījumam. Arikas mūris jeb El Morro kalns, kas piegrūdis savu plecu pilsētas dienvidu daļai un tur guļ, atgādina vietējiem Čīles — Peru karu, kad Arika esot piederējusi peruāņiem. Leģenda vēsta, ka kara laikā viens no peruāņu karavīriem zirgā esot bēdzis no čīliešiem, turot rokā Peru karogu, kamēr melnais tūkstotis čīliešu ir tam sekojuši. Redzot, ka viņš tuvojas mūra stāvajai kraujai, viņš esot nevis apstājies un padevis pretiniekiem, bet, karogu rokā turot, ar visu zirdziņu nolēcis no mūra kā varonis. Arī mēs tur dodamies. Gids stāsta, ka kādreiz uz festivālu bijusi atbraukusi peruāņu grupa, kura norāvusi lielo Čīles karogu un uzvilkuši mastā Peru karogu. Bijis pamatīgs skandāls. No tā laika šīs grupas dalībniekiem esot aizliegts iebraukt Čīlē.

Uz El Morro kalna uzcelta milzīga Jēzus Kristus statuja, kura nes svētību visai pilsētai.

□□□

Te izveidojusies savdabīga veģētācija - dažādi kaktusi, graudzāles, kas spēj izturēt ilgstošo sausumu un karstumu. Temperatūras svārstības diennakts laikā ir milzīgas, jo naktī tuksneša smiltis virskārta atdziest pat līdz 0° C. Pilsēta sevi glāb Gustava Eifeļa meistardarbu — San Marco de Arica baznīcu. Pilsētiņa izskatās jauka un sakopta. Pašā centrā ir flizēta gājēju ieliņa. Ielas galā ir neliels tirdziņš, kur var iegādāties rotas un šādus tādus sīkumiņus. Kaut gan Čīlē ir ziema, zied oleandri, hibiski, bugenvilijas. No ziedu uz ziedu lidinās pasaulē mazākie putniņi — kolibri.

□□□

Uz ielas dienā un naktī kūš dzīvība - ielu muzikanti, triku meistari, mākslinieki un demonstranti. Kādu pēcpusdienu devāmies ekskursijā uz Klusā okeāna krastu. Apmeklējam Cuevas de la Playa Corazones alas. Neaprakstāms skaistums! Milzu klintīs, izgrauztas alas. Uz dažām klintīm vēl skatāmi pārtu laiku kāpšļi. Uz klinšainas salas, ko putnu mēsli padarījuši koši baltu, sēž sabozušie pelikāni, tiem blakus laiski izlaidušās jūras lauvas. Tur-

pat tekalē milzu krabji. Čīle jau izsenis bijusi slavēta ar putnu mēsliem — guano. Iekarotāji tieši guano uzskatījuši par galveno bagātību, jo nezinājuši, ka istā bagātība meklējama zemē.

Stāvēt okeāna krastā, var izjust tā varenumu. Ar kādu neiedomājamu spēku viņi gāžas pret klintīm. Sajūtas ir neaprakstāmas. Viņi nāk, gāžas un tu nekad nezini, kur tie kritīs — vairākus metrus no tevis vai arī uzņems spēku un ieraus tevi iekšā. Nevienam vien drosmīgajam viņi lauzuši sprandu. Par to liecina neskaitāmie krusti okeāna krastā.

Kādu dienu kultūras ministre mums bija sagādājusi pārsteigumu — ekskursiju uz San Miguel de Azapa arheoloģijas muzeju, kas atrodas netālu no pilsētas. Te apskatāma aizraujoša ekspozīcija, un kā īpašs pārsteigums — inku mūmiju kolekcija, kuru ķermeņi bija lieliski saglabājušies Atakamas smiltīs. Kādu dienu 1983. gadā čīliešu strādnieki, būvējot tuksnesi ūdensvadu, uzdūrās vispirms vienam, tad diviem un visbeidzot vairākiem desmitiem apbedījumu. Nemas nedomājiet, ka vecākās mūmijas uzietas Ēģiptē! Vecākās patlaban zināmās mūmijas ir 1983. gada novembrī atrastās 96 mūmijas uzbērumkalnā pie Arikas (Čīlē). Vairākkārtīgi veiktās oglekļa analīzes stūrgalvīgi rādīja savu — 5810. gadu pirms mūsu ēras. Tas ir par 2600 gadiem vairāk nekā senākajai mūmijai no Ēģiptes!

Braucām dienvidu virzienā no Arikas. Vērojam Cerro Sombrero (Cepures kalna) un Cerro Sagrado geoglifus (zimējumus). Vietējie stāsta, ka tie esot vecāki par Kristu. Braucot pa Asabi ieleju, autobusa šoferis izstāsta nostāstu par Asabi līgavu. Kāda lauku meitene griebusi precēt pilsētnieku un devusies uz pilsētu. Viņa kavējusies, tāpēc iesēdusies nepareizā autobusā, kurš avarējis. Meitene gājusi bojā un viņas rēgs baltā kleitā ik pa laikam parādās uz ceļa. Ja gadās to sastapt, tad obligāti jāņem mašīnā un jāapsēdina uz aizmugurējā sēdekļa. Tad viņa pati no sevis pazūd. Tiem, kuri nepaņem, var atgadīties kaut kas nelāgs.

□□□

Kaktusi kā cilvēciņi paceltām rokām stāv uz tumšajiem akmeņainajiem un smilšainajiem Čīles ziemeļu pauguriem. Ik pa brīdim tuksnesīgi nabadzīgā zeme iekrīt aizā, kur kādreiz ir mutuļojusi upe, bet tagad vīd tikai klintīs un plešas smiltīs. Vietējie stāsta, ka janvāri un februāri te esot ūdens, jo Putrē listot lietus. Pēkšņi tuksnešaino ainavu pārtrauc zaļa oāze. Plantācijās tiek audzēti tomāti un olīvas. Viena pie otras stiepjas siltumnīcu rindas.

Mums ļoti patīk ceļot, tāpēc nolēmām braukt Bolivijas virzienā un apskatīt vienu no augstākajiem ezeriem — Čunguru. Vēl brauciens nav kārtīgi iesācies, kad autobusa šoferis paziņo, lai nopērkam ūdeni, ledenītes un košļājamās gumijas, ka tas viss mums noderēsot. Raugoties ainavā pa

● Koši un neparasti tērpi vīriešiem.

● Ar “Ceiruleiti” kopā dziedāja, dejoja un gājienā gāja mūsu grupas draugs no Ekvadoras.

autobusa logu, vairākas stundas var nemanīt nevienu māju vai apdzīvotu vietu, tik brūndzelteno kaktusu klājienu. Pēkšņi, tā vien liekas, lai atkal izklaidētu ceļotāju, blakus vientuļai, necilai būdai, stāv eleganti ierīkots futbola laukums ar visām līnijām un vārtiem. Šādi laikam izpaužas čīliešu mīlestība pret futbolu. Paralēli ceļam stiepjas dzelzceļa līnija uz Lapazu (Bolīvijas galvaspilsētu), kuru pašreiz neizmanto, jo 2011. gadā tikuši izskatoti septiņi tilti. Doma esot, ka šogad varētu sākt atjaunošanu. Starp smilšu kalniem ir arī oāzes, kurās nodarbojas ar augļu un dārzeņu audzēšanu.

Brauciens ir brīnumaini skaists. Apkārt varenī kalni, kuri savu formu esot ieguvuši, pateicoties vējiem, tāpēc tie ir stipri atšķirīgi. Kalnus izdodas redzēt no dažādiem skatu punktiem. Pēkšņi sasniedzam augstumu, kur mākoņi atrodas krietni zemāk par mums. Izskatās, ka starp kalniem ir piena vanna.

□□□

Netālu no Arikas ir kāda noslēpumaina vieta jeb lauks, kur kompasī sajūk prātā - Čīles magnētiskā zona. Lai tam noticētu, šoferis izrāda visādus brīnumus. Uz ceļa, kurš iet no kalna lejā, apstādina autobusu, bet kāds neredzams spēks to velk kalnā. Izlej minerālūdeni, bet tas neplūst uz leju, bet rāpjas kalnā. Andžs smiedamies jautā, vai viņam no kabatām neizvilksot naudu. Šeit esot tā vieta, kur “vistīrākā debess” zvaigžņu pētīšanai, tāpēc te pulcēties zinātnieki no visas pasaules.

Nākamais pieturas punkts ir pie Candelabro katusiem, kuri gadā izaug tikai 1 cm. Vietējie stāsta, ka tie varot sasniegt 500 gadu vecumu. Visapkārt varenī kalni. Apkārt ganās dažādi dzīvnieciņi — lamas, alpaki, guanako.

Priekšā vēl galvenie apskates objekti — Čungara ezers un Parinakota vulkāns. Pa ceļam iepērkamies suvenīru tirdziņos. Pabrokastojam ēstuvītē, kurā mums dod kokas tēju, lai vieglāk būtu pārvarēt augstuma sindromu.

Dažiem galvā jau neparasts spiediens un acu plakstiņi tik smagi, ka paši krit ciet.

Man izjūtas ir pavisam nelāgas, tāpēc šoferis uz piecām minūtēm uzliek skābekļa masku. Nodrošinājušies visādiem gadījumiem! Paveras brīnumains skats — laģūna ar tirkizīlu ūdeni. Lepni slejas kaktusi gluži kā tuksneša sargi. Kalnos slēpjas milzīgas bagātības. Čīle ir viena no pasaulē bagātākajām vara ieguves vietām. Tuksnesis pilns ar ziliem, dzelteniem un rozā ziediem. Piemējam pie Copacilia indiāņu ciema. Iegādājos divus maisiņus ar oregano. Smaržo viss autobuss. Čīle to sūta uz visām pasaules malām. Kā gigantisks milzis tālumā iznirst Taapaca vulkāns (5800 m). Izbraucam no Andiem un nonākam Altiplanu kalnienē, kura ir augstāka par Andiem. Vasarā temperatūra svārstās no +18 grādiem līdz -18 grādiem pēc Celsija. Priekšā paceļas milzīgs vulkāns, no kura slīpi plūst dūmi. Turpat vēl divi vulkāni — brālis un māsa — Parinacota (6348 m) un Pomerape (6282 m). Tas ir Lauča nacionālais parks ar fantastiskiem dabas skatiem, kur 6000 m augstu vulkānu pakājē gozējas viens no augstākajiem ezeriem pasaulē Čunguru ezers. Ezers ir 123 metrus dziļš. Tā apkārtmērs ir 22 kilometri. Lai mums kļūtu labāka pašsajūta, gids katram plaukstās ielej bolīviešu nacionālo dzērienu Kokoroko un saka, lai ielpojam. Tas uzreiz “ienes skaidrību galvā”.

□□□

Atpakaļceļā apmeklējam termālos baseinus **termas de Jurasí**, kuri atrodas 3500 metru augstumā virs jūras līmeņa. Kāda leģenda vēsta, ka tiem, kuri peldoties baseinā, izdodoties saglabāt mūžīgo jaunību.

Ātri iestājas vakars. Nevar isti sajūt krēslas stundu.

Čīle — viena no interesantākajām pasaulē valstīm. Tūkstošiem gadu senā vēsture, skaistās ainavas, diženie kalni un kalnu rajoni, apbrīnojama dabas kompleksu daudzveidība, kolorītie vietējie iedzīvotāji un ekonomika ar strauju attīstību, — tie ir galvenie iemesli, kāpēc vajadzētu apmeklēt šo valsti.

Publicēšanai sagatavoja L. Kirillova
Nobeigums sekos.

DAUGAVPILS

Drošības poga glābs daudzas dzīvības

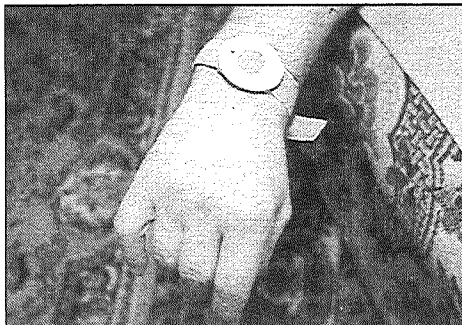
Nesen Daugavpili sāka darboties 30 bezmaksas tā saucamās drošības pogas vieniņiem pensionāriem un invalīdiem. Šis pakalpojums kļuva iespējams, pateicoties Sociālo lietu pārvaldes (SLP) un biedrības «Latvijas Samariešu apvienība» kopīgam darbam. Neilgajā laikā posmā, kopš Daugavpili darbojas šī poga, jau izdevies glābt vairākas dzīvības.

«Pirms gada «Latvijas Samariešu apvienība» piedāvāja mums partnerību šī projekta rakstīšanā un īstenošanā. To apstiprināja, un rezultātā Daugavpils saņēma 30 bezmaksas pogas vieniņiem pensionāriem un invalīdiem, kurus apkalpo SLP», pastāstīja SLP vadītāja Svetlana Gavrilova.

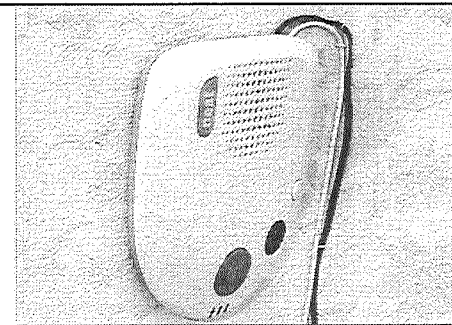
Operatora pulsts atrodas Rīgā, taču tehniskās iespējas ļauj nodot nepieciešamo informāciju laikus un bez jebkādas kavēšanās. Poga atgādina nelielu kulonu, kuru var nēsāt kaklā vai uz rokas. Nospiežot pogu, pulsts saņem signālu, pēc tam operators sazinās ar cilvēku un uzzina, kāda palīdzība vajadzīga. Tā var būt, piemēram, policijas palīdzība, ja cilvēkam šķiet, ka kāds grib ielauzties viņa

teritorijā, un viņš ir apdraudēts, vai ārsta palīdzība, ja cilvēks jūt, ka pats nespēj izsaukt ātro palīdzību. Ja ir sadzīves problēmas, operators sūta sociālo darbinieku, piemēram, ja nav spēka izkāpt no vannas, salūzusi sadzīves tehnika un tamlīdzīgi. Ja klients neatbild operatoram, uz konkrētu adresi tiks nosūtīta palīdzība. «Neilgajā laikā, kopš Daugavpili darbojas poga, izdevies glābt divus cilvēkus. Virietim ar invaliditāti uznāca lēkme, viņš nespēja pārvietoties, nemaz nerunājot par ātrās palīdzības izsaukšanu. Neatliekamā palīdzība bija vajadzīga arī ar diabētu slimai sievietei, kurai iestājās krīze, un, tikai pateicoties pogai, nenotika traģēdija,» pastāstīja Svetlana Gavrilova.

Pašlaik pašvaldība plāno īstenot šo ideju arī saistībā ar bērniem, īpaši tiem, kam nepieciešama paaugstināta uzmanība, bet viņi ilgu laiku atrodas vieni. Svetlana Gavrilova uzskata, ka poga — tas ir ļoti labs risinājums. «Šodien, pastāvīga informācijas presinga laikā, cilvēki, kuriem ir šī poga, iegūst elementāru drošības sajūtu, — mani pieskata, mani nepametīs vienu un nāks palīgā. Divos gados mēs iegūsim pieredzi, kas noderēs nākamā projekta īstenošanai. Nevar teikt, ka 30 pogas ir daudz vai maz. Agrāk Daugavpili to nebija

● Poga gluži kā aproce.

● Ierīce, ar kuras palīdzību operators sarunājas ar klientu.

nemaz, bet šodien tās jau darbojas. Tiem, kas nepiedalās projektā, ir iespēja izmantot pogas maksas pakalpojumus, taču, lai to izdarītu, jāsaazinās ar Rīgu,» teica SLP vadītāja.

Viens no projekta dalībniekiem Valērijs Plucis uzskata, ka drošības poga jo īpaši nepieciešama tādiem vieniņiem cilvēkiem kā viņš: «Man ir radnieki, bet viņi nespēj visu laiku mani pieskatīt vecuma dēļ. Par laimi, man vēl nav nācies izmantot drošības pogu.» Tā kā V. Plucam ir problēmas ar balsta un kustību aparātu, pirms vairākiem gadiem viņš, izejot no vannas istabas, pakrita un stipri sasita galvu.

Valēriju izdevās glābt, tikai pateicoties radnieku modrībai, kuri nolēma pārbaudīt, kā viņam klājas.

Pensionāre Valentīna Naumšina pastāstīja: «Drošības pogu es nēsāju kā kulonu, jo nēsāt to uz rokas man bija neērti. Pie manis bieži nāk sociālie darbinieki, kuri jau kļuvuši gluži kā tuvinieki, vienmēr palīdz un rūpējas. Man ir problēmas ar balsta un kustību aparātu, bet, par laimi, steidzama palīdzība vēl ne reizi nav bijusi vajadzīga. Taču drošības poga rada drošības sajūtu, ka man vienmēr atnāks palīgā.»

«Latgales Laiks»

LUDZA

Režisors Hercs Franks — Ludzas novada Goda pilsonis

Ludzas novada Goda pilsoņa nosaukums ir augstākais apbalvojums pašvaldībā. Gada laikā to par izcilieņiem nopelniem var piešķirt vienam cilvēkam.

Ludzas 835. gadadienas svinību laikā pirmā Goda pilsoņa zīme tika pasniegta pasauleslavenajam novadniekam Hercam Frankam. Apbalvojuma saņemšanai Hercu Franku izvirzīja Ludzas galvenās bibliotēkas un novadpētniecības muzeja kolektīvs. Goda nosaukuma piešķiršanas komisijai nebija ne mazāko šaubu, ka priekšlikums jāatbalsta.

Hercs Franks ir pasaulē pazīstamākais dokumentālā kino režisors no Latvijas, viens no poētiskā dokumentālā kino radītājiem. Trīs valstīs — Latvijā, Izraēlā un Taivānā — Hercs Franks ir saņēmis balvas par mūža ieguldījumu dokumentālā kino mākslā, vairākas meistara filmas ir ierakstītas pasaulē kino zelta fondā, viņš ir vairāku starptautisko kinofestivālu laureāts. Latvijā Hercs Franks ir apbalvots

ar Triju Zvaigžņu ordeni. «Par desmit minūtēm vecāks», «Augstā dziesma», «Augstākā tiesa», «Aizliegta zona», — tās ir tikai dažas no slavenākajām Herca Franka filmām.

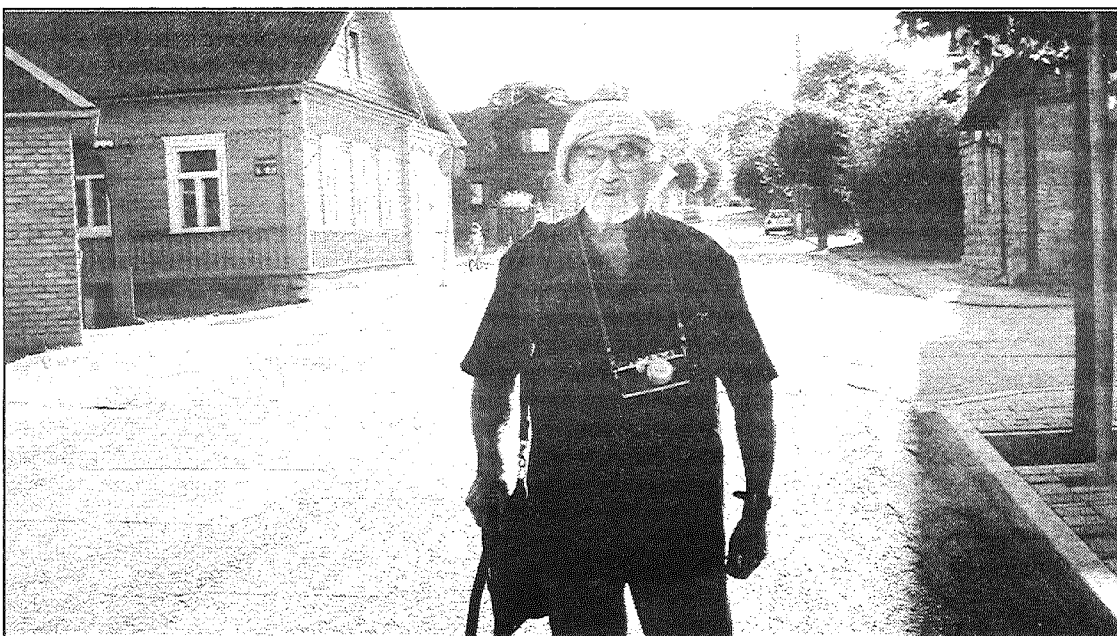
Dzīvība, nāve, mīlestība — mūžīgās tēmas, kas ar skaudru patiesumu atklātas meistara filmās.

Nu jau 20 gadus Hercs Franks dzīvo gan Latvijā, gan Jeruzalemē, bet kādā no intervijām viņš atzīst, ka nav nekādas nozīmes tam, kur viņš fiziski atrodas, jo viņa istā dzīve ir kino.

Hercs Franks vienmēr ir uzsvēris, ka savas dzīves pamatu ir guvis bērnības pilsētā Ludzā, pirmskara Ludzā, kas bija multikulturāla pilsēta. Jau zēna gados viņš iemācījās brīvi runāt četrās valodās, un, saņēmis pilnu ebrejiskās audzināšanas komplektu, mācījās arī Ludzas Valsts ģimnāzijā. Tēva, Ludzā pazīstamā fotogrāfa Vulfa Franka darbīcā, viņš atklāja fotogrāfijas brīnumu.

No tēva mantotais, 1936. gadā Vācijā ražotais fotoaparāts «Leica» kalpo viņam joprojām.

Ludzu viņš sauc par svarīgāko

● Hercs Franks vienmēr ir uzsvēris, ka savas dzīves pamatu ir guvis bērnības pilsētā Ludzā.

viņu dzīvē.

Meistaram jau 85, bet ar savām filmām, filozofisko skatījumu uz dzīvi viņš dzīvo pāri laikmetu un valstu robežām. Par to ludzānieši varēja pārliecināties pavasarī,

kad tikās ar Hercu Franku un skatījās viņa filmas. Jo cilvēks ir garā lielāks, jo viņš ir vienkāršāks. To pierādīja arī šī tikšanās.

Svētku ietvaros kinoteātri «Lat-

gale» tika demonstrēta Herca Franka filma «Flashback», bet bērnu bibliotēkā varēja noskatīties meistara īsilumu programmu.

«Ludzas Zeme»

RĒZEKNE

Atklāts piemineklis izcilajam latgalietim Antonam Kūkojam

8. augustā Rēzeknē trešā Pasaules latgaliešu saietā laikā pie Latgales kultūrvēstures muzeja tika atklāts piemineklis izcilajam Latgales kultūras darbiniekam Antonam Kūkojam.

Pieminekļa autore ir tēlniece Svetlana Skačkova. «Daudziem Antons Kūkojs ir latgalieša iemiesojums. Protams, viņš nebija ideāls, un hrestomātisku varoni no viņa neuztāsis. Lai ko viņš sāktu darīt, viņam izdevās viss. Galvenais, ka viņš brīnīšķīgi

prata aplīpināt ar savu dzīves mīlestību un optimismu citus un bez lieka patosa mācīt milēt savu dzimteni,» atzina māksliniece.

Antons Kūkojs daudziem asociējas ar kolorīto Kazača tēlu filmā «Cilvēka bērns». Taču Antona Kūkoja darbības jomas dzīves laikā ir bijušas daudzveidīgas, viņš bija gan dzejnieks, gleznotājs, izglītības darbinieks, aktieris, scenogrāfs, gan arī pašreizējais Latgales patriots.

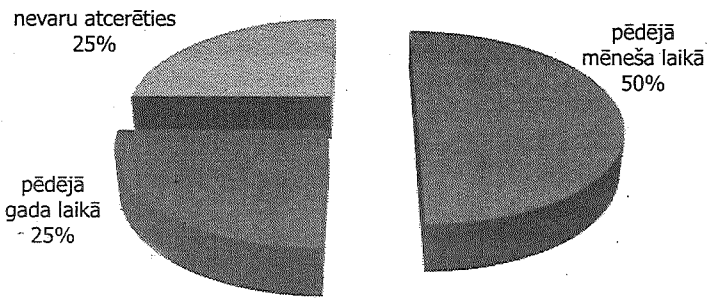
«Latgales Laiks»

Aptaujas rezultāti internetā

(no 6. līdz 12. augustam)

Kad jūs pēdējo reizi nosūtījāt vēstuli pa parasto pastu?

• «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

Notiks danču muzikantu saiets Rožupē

Piektdien, 17. augustā, jau 17. reizi notiks tradicionālais **DANČU MUZIKANTU SAIETS** Rožupes estrādē, Livānu novadā.

Pasākums sāksies pulksten 20.00, un tā pirmajā daļā norisināsies konkurss, kurā sacentīsies danču muzikantu grupas no dažādiem Latvijas novadiem. Izvērtēšanā piedalīsies kompetenta žūrija, viens no tās locekļiem – Dainis Skutelis – ir šova "Latvijas zelta talanti" uzvarētājs.

Saietu vadīs Dailes teātra aktieris Gints Grāvelis. Īpašie viesi – deju grupa "Kengurroks", "Nebesa" un Rīgas cirka mākslinieki.

I.Artemjeva,

Livānu novada domes sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļas speciāliste

DZĪVOSIM SASKANĀ AR MĒNESS RITMU

No 17. līdz 21. augustam dilstošs Mēness. I Mēness fāze. 17. augustā Mēness atradīsies Lauvas zīmē. 18. un 19. augustā Jaunavas, bet 20. un 21. augustā pāries Svaru zīmē.

17. augustā 1. Mēness diena, 18. augustā 2. Mēness diena, utt.

17. augustā nav ieteicams lietot alkoholu – šajā dienā tas kaitē vairāk, var radīt lielākas problēmas. No plkst. 13.00 līdz 24.00 ieteicama atslodze, lietojot tikai tīru ūdeni vai nesaldinātu zaļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika – viegli sagremojamu, liesu ēdienu.

18. un 19. augustā īstais laiks matu kopšanai un griešanai, lai tie ātrāk augtu, būtu veselīgāki un frizūra saglabātu formu.

20. un 21. augustā pievērsīsim uzmanību skaistumkopšanai, ādas tīrīšanai, mikstināšanai, sejas maskām, manikīram.

PASMAIDĪSIM

Tiek tiesāts kāds vīrs par savas sievas slepkavību. Tiesnesis apsūdzētajam:

— Jūs tiešām gribat apgalvot, ka sievu pa astotā stāva logu izmetāt tikai sklerozes dēļ?

Apsūdzētais:

— Tieši tā! Senāk dzīvojam pirmajā stāvā, un es biju aizmirsis, ka mēs esam pārvākušies.

Daiveri jeb nīrēji var būt drosmīgi vai veci. Drosmīgu vecu nīrēju nav.

Samam ir vairāk nekā 27 000 garšas kārpiņu. Kas gan var būt tik garšīgs upes dibenā?

— Kārlīt, vai tu vari man pasacīt, cik ilgi Ādams un Ieva bija paradīzē?

— Līdz rudenim.

— Līdz rudenim? Kāpēc tā?

— Nu, āboli taču agrāk nav gatavi.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____ Derīgs līdz 16. augustam.

T	ā	l	r	.															
---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtiņa — viena zīme.

Sludinājumus «Novadniekā»
pieņem Preiļos, Brīvības ielā
14. Tāl./fakss 653-07057.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____
Adrese, tālr. _____
Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē
Maksa Ls 0,40 (ar PVN).
Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Prezentē četru mākslinieču veikumu

Līdz 8. septembrim Livānos, Latgales mākslas un amatniecības centra (LMAC) izstāžu zālē skatāma četru Latgales mākslinieču Ilzes Griezānes, Agras Ritiņas, Vijas Stupānes un Vēsma Ušpeles kopīga gleznu izstāde "Četri vēji", informē LMAC kultūras tūrisma organizatore Inita Paegle.

Izstāde "Četri vēji" prezentē četru mākslinieču darbus, kuri nupat kā tapuši vienā no brīvdabas plenēriem Mazīrbē. Visām četrām māksliniecēm ir daudz kopīga, jo viņas dzīvo un savā radošajā darbībā pārstāv vienu konkrētu Latvijas reģionu – Latgali. Absolvējušas Rēzeknes mākslas un dizaina vidusskolu, kā arī Latvijas Mākslas Akadēmijas Latgales filiāli. Mākslinieces ar saviem darbiem piedalās kolektīvās izstādēs, kā arī organizē personalizstādes. Kopš 2006. gada mākslinieces vieno piedalīšanās kopīgos plenēros, no kuriem pirmais tika aizvadīts "Akmeņšos" (Rēzeknes novadā) podnieka Evalda Vasilevska darbnīcā. Šim plenēram sekoja daudzi citi kopīgi radoši plenēri dažādās Latvijas vietās un pilsētās, savukārt 2011. gadā mākslinieces aizvadīja radošu nedēļu Somijā. Neskaitāmas kopīgās iezīmes

• Māksliniece Vijā Stupāne radošā darba procesā.

mijas ar katras mākslinieces personisko un profesionālo individualitāti. Māksliniece Ilze Griezāne visbiežāk glezno ainavas, rīta, dienas un vakara garstāvokli, saules apmirdzētas tāles un laukus, piekalnes, mežus un ūdeņus. Mākslinieces Agras Ritiņas darbos tiek attēloti dabas motīvi: koki, ziedi, mākoņi – viss kopā un atsevišķi. Māksliniece izmanto lielus krāsu laukumus, kuri kalpo par fonu faktūras gaismai. Uz mākslinieces Vijas Stupānes audekla uzplaukst ziedi,

no sudrabainiem līdz sulīgiem, krāsu papildītiem triepieniem. Savukārt koloritajai māksliniecei Vēsmai Ušpei par gleznu motīvu kalpo portrets. Portreta kompozīcijas centrā mēdz būt kādu sievietu rota, matu sprādze vai kāda cita it kā nenozīmīga detaļa. Kopumā tiek izmantotas sulīgas un piesātinātas krāsas, apjomīgu triepienu izpildījumā. Cik daudz kopīga vai atšķirīga parādās četru mākslinieču darbos, ir iespēja apskatīties gleznu izstādē "Četri vēji".

Šonedēļ populārākie vārdi – Oļegs un Liene

Kā rāda Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) apkopotā ledzīvotāju reģistra statistika, no kalendārā iekļautajiem personvārdiem šonedēļ vispopulārākais vārds ir Oļegs (10395), savukārt no sievietes vārdiem – Liene (5503).

13.08.2012. – 19.08.2012. vārda dienas svin:

Datums	Vārds	Skaitis	T.s. dzimuši šogad	Rīga	Rīgas rajons	Citur Latvijā
13.08.	ELVĪRA	1992	6	616	124	Daugavpils — 222
13.08.	VELGA	1354	14	287	111	Liepāja — 62
13.08.	RĒZIJA	385	10	79	53	Saldus raj. — 18
14.08.	ZELMA	751	4	133	50	Liepājas raj. — 57
14.08.	ZEMGUS	14	1	5	2	Jelgava — 3
14.08.	VIRMA	14	0	3	0	Talsu raj. — 4
15.08.	ZENTA	2347	2	422	162	Liepāja — 120
15.08.	DZELDE	4	0	0	0	
15.08.	ZELDA	23	0	13	3	
16.08.	ASTRA	1096	2	304	72	Talsu raj. — 56
16.08.	ASTRĪDA	2138	4	631	157	Liepāja — 102
17.08.	VINETA	2805	4	579	283	Cēsu raj. — 126
17.08.	OĻEGS	10395	10	4674	782	Daugavpils — 1004
18.08.	LIENE	5503	6	1166	582	Cēsu raj. — 276
18.08.	LIENA	434	0	92	38	Liepāja — 25
18.08.	HELĒNA	2519	15	766	183	Preiļu raj. — 149
18.08.	ELENA	1417	3	668	108	Liepāja — 122
18.08.	ELLENA	18	0	8	2	Liepāja — 3
19.08.	MELĀNIJA	627	33	150	62	Jelgava — 24
19.08.	IMANTA	108	0	20	8	Liepāja — 10

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

Austrumlatgales Profesionālās vidusskolas Lūznavas struktūrvienība

Bēru alejā 2, p. n. Lūznavā, Rēzeknes novads, LV 4627. Tālr. 64607441,
fakss 6460744, e-pasts luznava@apv.lv, www.apv.lv
2012./2013. māc. g. uzņem audzēkņus šādās izglītības programmās:

Izglītības programma, kvalifikācija	Iepriekšējā izglītība	Mācību ilgums
Autotransports, kvalifikācija – <i>automehānikis</i>	9 klases	4 gadi
Būvdarbi, kvalifikācija – <i>apdares darbu tehniķis</i>	9 klases	4 gadi
Ēdināšanas pakalpojumi, kvalifikācija – <i>ēdināšanas pakalpojumu speciālists</i>	9 klases	4 gadi
Ēdināšanas pakalpojumi, kvalifikācija – <i>pavārs (vecumā no 17-25 gadiem)</i>	9 klases	1 gads
Autotransports, kvalifikācija – <i>automehānikis</i>	12 klases	1,5 gadi
Zivkopība, kvalifikācija – <i>zivsaimniecības zivkopis</i>	12 klases	1,5 gadi
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi, kvalifikācija – <i>sekretārs</i>	12 klases	1,5 gadi

Skolā ir dienesta viesnīca, ēdnīca. Visi audzēkņi saņem valsts stipendiju.
Visiem audzēkņiem ir iespēja saņemt ESF mērķstipendijas.
Transports: autobuss Rēzekne – Lūznavā – Malta vai Rēzekne – Lūznavā.

Pērk mežu īpašumā, lapu koku un skujkoku cirsma.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28874347.

AS "Strenču MRS" pērk cirsma un mežus īpašumā.
Tālr. 20272220.

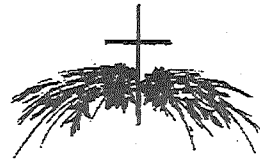
LPKS "Baltic Meat Standard" iepērk liellopus, jaunlopus.
Labas cenas.
Piemaksas.
Elektroniskie svāri.
Tālr. 20250289, 63354097.

SIA „LATVIJAS GALA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zīrgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus, cūkas un gaļas šķirnes lopus.
Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA pērk visa veida īpašumus, cirsma, īpašumus ar apgrūtinājumiem.
Augstas cenas.
Tālr. 26541428, 29777641.

Jūsu uzņēmuma reklāma laikrakstā "Novadnieks" ir labs veids, kā piesaistīt jaunus klientus!
Nāciet uz redakciju Brīvības ielā 14, Preiļos. Zvaniet pa tālr. 65307057.
E-pasts novadnieks@inbox.lv.

Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdod zemei to, kas sirdij tuvs un dārgs.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skumju brīdi esam kopā ar Janīnu Ancāni, atvadoties no BRĀLA.
Rožupes pamatskolas kolektīvs

SIA "ALVSTRE" iepērk dzīvsvāri:
teles - līdz Ls 0,80/kg
gaļas šķirnes teles - līdz Ls 0,90/kg
govis - līdz Ls 0,95/kg
bulļus - līdz Ls 1,00/kg
gaļas šķirnes bulļus - līdz Ls 1,10/kg
piena teļus - līdz Ls 1,70/kg
kā arī aitas un jērus
Cenas norādītas ar PVN.
T. 651 97414

Jēkabpils mežrūpniecība
● Pērk skuju koku cirsma, samaksa par priedi līdz 30 Ls/m³, par egli līdz 26 Ls/m³
● Pērk lapu koku cirsma
● Veic cirsma stigošanu un dastošanu
Mob. tālr. 29249106, 29168689

Par Latvijas augstāko apbalvojumu — Triju Zvaigžņu ordeni

Latvijas augstākā apbalvojuma — Triju Zvaigžņu ordeņa — pastāvēšanu uz vairāk nekā 50 gadiem pārtrauca Otrās pasaules karš un padomju okupācija. Tikai pēc neatkarīgās Latvijas atjaunošanas 1994. gada 25. oktobrī sabiedrība atguva arī augstāko valsts balvu. To allaž saņēmuši cilvēki, kuri nopelnus tēvzemes labā pierādījuši ar izcilēm un panākumiem bagātiem darbiem.

Kā iedibināja Latvijas valsts augstāko apbalvojumu — Triju Zvaigžņu ordeni?

Sākotnēji civiliedzīvotāju apbalvošanai bija iecerēts izveidot Ozola Vainaga ordeni, taču šo priekšlikumu Satversmes sapulce noraidīja. 1923. gadā ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics vērsās pie valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes, ieteicot nosaukt pirmo valsts apbalvojumu par Trīs Zvaigžņu ordeni. Šo ieteikumu pieņēma, un 1924. gada 25. martā par piemiņu Latvijas valsts dzimšanai nodibināja Triju Zvaigžņu ordeni. Tā devīze — *Per aspera ad astra* (Caur ērkšķiem uz zvaigznēm). Ordeņa dalījums piecās šķirās pārņemts no Francijas Goda leģiona ordeņa. 1928. gadā apbalvojumu papildināja ar triju pakāpju — zelta, sudraba un bronzas — goda zīmēm.

Pirmo reizi Triju Zvaigžņu ordeni piešķīra 1925. gada 24. februārī. Par lielkrusta komandieri kļuva Jānis Čakste un Zigfrīds Anna Meierovics. Četras dienas vēlāk I šķiras ordeni saņēma arī ministru prezidents

Kārlis Ulmanis un dzejnieks Jānis Raiņis.

1929. gadā apbalvojumu saņēmēju skaitu nolēma reglamentēt. Vai mūsdienās Triju Zvaigžņu ordeni saņem biežāk nekā toreiz?

Pēc apbalvojuma atjaunošanas ordeni piešķir pat retāk nekā pirmās brīvvalsts laikā. Tā kā šis ir vienīgais valsts apbalvojums, Triju Zvaigžņu ordeni Valsts protokolā paredzētajos gadījumos piešķir arī ārvalstu valstsvīriem, galmu un valdību pārstāvjiem.

I šķiras (lielkrusta komandieris) Triju Zvaigžņu ordeni piešķir valsts vadītājiem un augstākajām amatpersonām — karaljiem, valstu prezidentiem, ministru prezidentiem. Pēc 1995. gada šādus apbalvojumus saņēmuši, piemēram, kādreizējais Francijas prezidents Fransuā Miterāns, Norvēģijas karalis Haralds V, Dānijas karaliene Margārete II, Zviedrijas karalis Kārlis XVI Gustavs, Latvijas prezidenti Guntis Ulmanis, Vaira Viķe-Freiberga un citas augstas personas.

II šķiras (lielvirsnieks) apbalvojumu piešķir ministru prezidentiem, ministriem, citām augstām valsts amatpersonām, kā arī cilvēkiem, kuriem ir īpaši nopelni Latvijas labā.

III šķiras (komandieris) ordeni saņem Latvijas un ārvalstu diplomāti, kā arī sabiedrībā labi pazīstami kultūras un sabiedriskie darbinieki.

IV (virsnieks) un V šķiras (kavalieris) apbalvojumu piešķir visdažādāko profesiju pārstāvjiem. Starp apbalvotajiem ir Saeimas deputāti, kultūras darbinieki, ārsti, vēsturnieki, pedagogi, zinātnieki un uzņēmēji.

Kur izgatavoti Triju Zvaigžņu ordeni?

Pirmās brīvvalsts laikā ordeni pēc mākslinieka Gustava Šķiltera metiem izgatavoja V.F. Millera «Gravieru, emaljēšanas un kalšanas iestāde» Rīgā un Artusa Bertrāna firma Parīzē. Pēc apbalvojuma atjaunošanas 1994. gadā to sāka kalt Rīgā, juveliera un metālmākslinieka Jāņa Mīkāna zeltkaļu darbnīcā «Kalvis». Savukārt ordeņu lentītes jeb muarē pasūtīja no Dānijas (no tās pašas firmas, kur lenti auda pagājušā gadsimta divdesmitajos gados. Uzņēmumā pat bija saglabāts lentes paraugs).

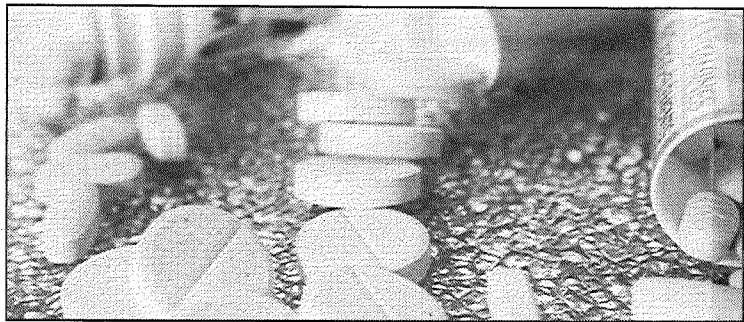
Dažās valstīs, piemēram, Anglijā pēc apbalvotā nāves ordenis jāatdod valstij. Vai šāda kārtība bija arī pie mums?

Triju Zvaigžņu ordenis pēc tā saņēmēja nāves nebija jāatdod. Vēsturniekiem nav ziņu, kur palikuši pirmās brīvvalsts prezidentiem piešķirtie Triju Zvaigžņu ordeni, taču Latvijas prezidenta Alberta Kvieša tuvinieki pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas māju apkaimē meklējuši noslēpto, uzieti vienīgi sudraba trauki un citas lietas. Nav zināms, kurš atradis ordeni un kam tas pārdots, taču pēc neatkarības atjaunošanas prezidenta apbalvojums nonācis privātkolekcijā Lietuvā. Kolekcionārs apbalvojumu piedāvājis Latvijas Vēstures muzejam. Ar valsts atbalstu unikālais eksponāts atpirkts.

Izmantoti preses materiāli

VESELĪBA

Četri vajadzīgākie vitamīni

Ir zināmi 13 cilvēkiem vajadzīgākie vitamīni. Četri no tiem — A, D, C, E — ir vajadzīgi dažādiem dzīvjiem organismiem dzīvības stāvokļa uzlabošanai, bet kurus pats organisms sintezēt nevar. Tādēļ tos nepieciešams uzņemt ar pārtiku.

Vitamīns A — grupa taukos šķīstošo līdzīgas ķīmiskās struktūras vielu, no kurām vissvarīgākā ir retinols. Vitamīna A provitamīns ir beta karotīns, no kura aknās tiek izgatavots šis vitamīns.

Nepieciešams ādas šūnu augšanai un vairošanai. Tas nodrošina normālu epitēlija audu (ādas un gļotādas) stāvokli. Kad trūkst A vitamīna, āda un gļotāda kļūst sausa, ādā parādās plaisas, ievērojami samazinās pretestība infekcijām.

Vitamīns D (kalciferols) — grupa taukos šķīstošo līdzīgu vielu, kas tiek piešķirtas vitamīniem. Zināmas formas lamisterols (vitamīns D1), ergokalciferols (vitamīns D2), holekalciferols (vitamīns D3), dihidrotahisterols (vitamīns D4). Cilvēka organismam svarīgākās formas ir ergokalciferols un holekalciferols.

Kad trūkst vitamīna D, bērniem deformējas galvaskausis un mugurkauls, zokļa kauls, tiek traucēta zobu augšana, parādās plankumi zobu emaljā. Pieaugušajiem novājinās muskuļi, novājinās imunitāte. Ja ilgi trūkst vitamīna, kauli kļūst mikstāki, cilvēks saslimst ar osteomalāciju.

Vitamīns E — astoņas ķīmiski radniecīgas vielas. Svarīgs antioksidants, aizsargā organismu no brīvo radikāļu kaitīgās iedarbības, samazina vairāku kaitīgu vielu, kas izraisa risku saslimt ar vēzi, darbību. Šis vitamīns ir nepieciešams, lai atbalstītu šūnu membrānas stabilitāti, aizsargātu artēriju iekšējo sienīti no apkaļķošanās, aterosklerozes, mudinātu ievainojumu dzīšanu, stiprinātu organisma imunitāti. Var pasargāt no kaitīgās ultravioleto staru darbības, kā arī neļauj parādīties vai novērst jau parādījušos asinsrites savainojumus, jo samazina asins recēšanu un neļauj izraisīties trombiem.

Vitamīns C — stiprs antioksidants, šķīstošs ūdenī. Nepieciešams veselīgiem zobiem, piedalās dažādu svarīgu vielu sintēzē. Nenoliedzama un visiem zināma tā pozitīvā iedarbība uz imunitātes sistēmu. Vitamīns C piedalās arī saistaudu, kaulu augšanā, svarīgs kalogēna ražošanā.

Vitamīna trūkums var izraisīt nogurumu, smaganu asiņošanu, lēnu savainojumu dzīšanu, dzelzs un folija skābes trūkumu, ilgstošas infekcijas saslimšanas.